

Brusel 30. dubna 2024
(OR. en)

Interinstitucionální spis:
2024/0101(NLE)

9493/24
ADD 1

AELE 32
MI 467
AND 5
SM 5

NÁVRH

Odesílatel:	Martine DEPREZOVÁ, ředitelka, za generální tajemnici Evropské komise
Datum přijetí:	26. dubna 2024
Příjemce:	Thérèse BLANCHETOVÁ, generální tajemnice Rady Evropské unie
Č. dok. Komise:	COM(2024) 189 final - Annex
Předmět:	PŘÍLOHA návrhu ROZHODNUTÍ RADY o uzavření jménem Evropské unie Dohody o přidružení mezi Evropskou unií a Andorrským knížectvím a mezi Evropskou unií a Republikou San Marino

Delegace naleznou v příloze dokument COM(2024) 189 final - Annex (Part 1/14)

Příloha: COM(2024) 189 final - Annex

EVROPSKÁ
KOMISE

V Bruselu dne 26.4.2024
COM(2024) 189 final

ANNEX – PART 1/14

PŘÍLOHA

návrhu ROZHODNUTÍ RADY

**o uzavření jménem Evropské unie Dohody o přidružení mezi Evropskou unií a
Andorrským knížectvím a mezi Evropskou unií a Republikou San Marino**

DOHODA
O PŘIDRUŽENÍ MEZI
EVROPSKOU UNIÍ
A ANDORRSKÝM KNÍŽECTVÍM
A MEZI EVROPSKOU UNIÍ A REPUBLIKOU SAN MARINO

PREAMBULE

EVROPSKÁ UNIE, dále jen „EU“,

na jedné straně,

a

ANDORRSKÉ KNÍŽECTVÍ, dále jen „Andorra“,

a

REPUBLIKA SAN MARINO, dále jen „San Marino“,

na straně druhé,

PŘIPOMÍNÁJÍCE úzké historické, zeměpisné, kulturní, politické a hospodářské vazby mezi EU a každým z přidružených států, a to i v podobě stávajících dohod, jakož i zvláštní blízkost mezi každým z přidružených států a jedním nebo více členskými státy EU,

VZHLEDEM K vazbám, které byly postupně vytvořeny mezi EU a Andorrou, mimo jiné na základě Dohody ve formě výměny dopisů mezi Evropským hospodářským společenstvím a knížectvím Andorrry ze dne 28. června 1990¹, Dohody o spolupráci mezi Evropským společenstvím a Andorrským knížectvím ze dne 15. listopadu 2004², Měnové dohody mezi EU a Andorrským knížectvím ze dne 30. června 2011³ a Dohody mezi Evropským společenstvím a Andorrským knížectvím, kterou se stanoví opatření rovnocenná opatřením stanoveným směrnicí Rady 2003/48/ES ze dne 15. listopadu 2004 o zdanění příjmů z úspor ve formě příjmů úrokového charakteru, a doprovodného memoranda o porozumění ze dne 15. listopadu 2004⁴ a pozměňovacího protokolu k uvedené dohodě ze dne 12. února 2016⁵,

VZHLEDEM K vazbám, které byly postupně vytvořeny mezi EU a San Marinem, mimo jiné na základě Dohody o spolupráci a celní unii mezi Evropským hospodářským společenstvím a Republikou San Marino ze dne 16. prosince 1991⁶, Měnové dohody mezi EU a Republikou San Marino ze dne 27. března 2012⁷ a Dohody mezi Evropským společenstvím a Republikou San Marino, kterou se stanoví opatření rovnocenná opatřením stanoveným ve směrnici Rady 2003/48/ES o zdanění příjmů z úspor ve formě příjmů úrokového charakteru, a doprovodného memoranda o porozumění ze dne 7. prosince 2004⁸ a pozměňovacího protokolu k této dohodě ze dne 8. prosince 2015⁹,

¹ Úř. věst. L 374, 31.12.1990, s. 16.

² Úř. věst. L 135, 28.5.2005, s. 14.

³ Úř. věst. C 369, 17.12.2011, s. 1.

⁴ Úř. věst. C 359, 4.12.2004, s. 33.

⁵ Úř. věst. L 268, 1.10.2016, s. 40.

⁶ Úř. věst. C 302, 22.11.1991, s. 12.

⁷ Úř. věst. C 121, 26.4.2012, s. 5.

⁸ Úř. věst. L 381, 28.12.2004, s. 33.

⁹ Úř. věst. C 346, 31.12.2015, s. 3.

VZHLEDEM K TOMU, že přidružené státy mají po staletí úzké vazby se svými sousedními zeměmi, které jsou nyní členskými státy EU, a že jejich území je obklopeno územím EU,

ROZHODNUTY vytvořit přidružení s cílem prohloubit, diverzifikovat a udržovat své vztahy založené na hodnotách společných EU a přidruženým státům, kterými jsou účta k lidské důstojnosti, svoboda, demokracie, rovnost, právní stát a dodržování lidských práv, včetně práv příslušníků menšin, jež jsou podstatnou součástí této dohody,

ODHODLÁNY prosazovat tyto společné hodnoty ve společnosti vyznačující se pluralismem, nediskriminací, tolerancí, spravedlností, solidaritou a genderovou rovností,

ZDŮRAŽŇUJÍCE ochotu EU rozvíjet výsadní vztahy se zeměmi ve svém sousedství s cílem vytvořit prostor prosperity a dobrých sousedských vztahů se vzájemnými právy a povinnostmi a s možností společného postupu, který se bude vyznačovat úzkými a mírovými vztahy spočívajícími na spolupráci,

USILUJÍCE o vytvoření komplexního a soudržného rámce pro vztahy mezi EU a přidruženými státy s přihlédnutím ke zvláštní situaci každého z přidružených států, jak je uvedeno v prohlášení 3 k článku 8 Smlouvy o Evropské unii (Smlouva o EU),

ODHODLÁNY zajistit hospodářskou integraci a příslušnou účast přidružených států na vnitřním trhu EU, zejména včetně jeho čtyř nedělitelných svobod: volného pohybu zboží, osob, služeb a kapitálu, na základě společných pravidel a rovných podmínek, při zohlednění zvláštní situace každého z přidružených států a zachování jejich nezávislosti a nezávislosti jejich institucí,

ROZHODNUTY posílit prostřednictvím přidružení hospodářské a obchodní příležitosti pro jednotlivce a podniky v přidružených stranách,

ROZHODNUTY zajistit prostřednictvím provádění přidružení homogenitu vnitřního trhu, právní jistotu, jednotný výklad a uplatňování této dohody a rovné zacházení mimo jiné s hospodářskými subjekty a občany v rámci přidružení,

UZNÁVAJÍCE, že pro zajištění řádného fungování této dohody a plného dodržování práva EU je nezbytné vytvořit vhodný institucionální rámec, zahrnující zejména fórum pro dialog mezi přidruženými stranami, postupy týkající se dohledu a řešení sporů a výlučnou pravomoc Soudního dvora Evropské unie s cílem zajistit jednotný výklad a uplatňování této dohody,

USILUJÍCE o přispění k posílení spolupráce mezi členy Evropského parlamentu a parlamentů přidružených států, jakož i mezi sociálními a hospodářskými partnery EU a přidružených států,

KONSTATUJÍCE ambici EU a přidružených států založit své přidružení na vysoké úrovni zdravotní péče, bezpečnosti a ochrany spotřebitele,

ODHODLÁNY zachovávat, chránit a zlepšovat kvalitu životního prostředí a zajišťovat obezřetné a racionální využívání přírodních zdrojů v souladu se zásadami udržitelného rozvoje a předběžné opatrnosti a preventivní činnosti, jakož i podporovat dobré životní podmínky lidí a zvířat,

VĚDOMY SI významu udržitelného rozvoje v jeho ekonomickém, environmentálním a sociálním rozměru a PŘEJÍCE SI podporovat dosažení Agendy 2030 a jejích cílů udržitelného rozvoje OSN a přispívat k nim,

OPĚTOVNĚ POTVRZUJÍCE svůj závazek dodržovat Chartu Organizace spojených národů, Všeobecnou deklaraci lidských práv, Evropskou úmluvu o ochraně lidských práv a základních svobod a cíle a zásady Rady Evropy a Organizace pro bezpečnost a spolupráci v Evropě,

KONSTATUJÍCE, že vytvoření přidružení posiluje dvoustranné vztahy mezi Unií a každým z přidružených států, a tím podporuje přidružené strany v dosahování stále většího sbližování postojů k dvoustranným, regionálním a mezinárodním otázkám společného zájmu,

KTERÉ se po výměně svých plných mocí, jež byly shledány v dobré a náležité formě, dohodly na těchto ustanoveních:

ČÁST I

CÍLE, HODNOTY A ZÁSADY

ČLÁNEK 1

Cíle

1. Tato dohoda vytváří přidružení mezi EU a Andorrou a mezi EU a San Marinem (dále jen „přidružení“).
2. Cílem tohoto přidružení je:
 - a) zajistit příslušnou účast přidružených států na vnitřním trhu, která zahrnuje volný pohyb osob, zboží, služeb a kapitálu a rovné podmínky pro každý z nich a EU v souladu s touto dohodou, jakož i jejich účast na souvisejících horizontálních a doprovodných politikách, s přihlédnutím ke specifické situaci každého z přidružených států, a
 - b) vytvořit vhodný rámec pro rozvoj a podporu dialogu a spolupráce mezi EU a každým z přidružených států v dalších oblastech společného zájmu.

ČLÁNEK 2

Definice

Pro účely této dohody se rozumí

- a) „přidruženými státy“ Andorra a San Marino;
- b) „smluvními stranami“ EU, Andorra a San Marino;
- c) „přidruženými stranami“ EU, přidružená strana na jedné straně, a Andorra nebo San Marino, přidružená strana na straně druhé;
- d) „dohodou“ rámcová dohoda, rámcové protokoly, protokoly přidružených států a přílohy;
- e) „rámcovou dohodou“ dohoda bez protokolů a příloh;
- f) „protokoly přidružených států“ protokoly jednotlivých přidružených států a jejich příslušné přílohy, které stanoví zvláštní podmínky pro dosažení cílů a prvků spojených s přijetím *acquis* vnitřního trhu EU;
- g) „rámcovými protokoly“ protokoly společné třem smluvním stranám;
- h) „přílohami protokolů přidružených států“ texty obsahující právní akty EU, které spadají do oblasti působnosti této dohody, s případnými úpravami;

- i) „Soudním dvorem EU“ (dále jen „SDEU“) Soudní dvůr a Tribunál EU.

ČLÁNEK 3

Hodnoty

Tato dohoda vychází ze společných hodnot EU a přidružených států: úcty k lidské důstojnosti, svobody, demokracie, rovnosti, právního státu a dodržování lidských práv, včetně práv příslušníků menšin. Ve společnosti, která se vyznačuje pluralismem, nediskriminací, tolerancí, spravedlností, solidaritou a rovností žen a mužů, jsou tyto hodnoty nezbytnou součástí této dohody.

ČLÁNEK 4

Zásady

Za účelem dosažení cílů stanovených v článku 1 rámcové dohody přijmou přidružené strany vhodná obecná i konkrétní opatření, aby zajistily plnění závazků vyplývajících z této dohody v souladu s těmito základními zásadami:

- a) řádné fungování a homogenita vnitřního trhu EU na základě jednotných pravidel;

- b) právní jistota a rovné zacházení s hospodářskými subjekty a jednotlivci;
- c) zohlednění specifické situace každého z přidružených států.

ČLÁNEK 5

Zásada nediskriminace

V rámci použití této dohody, a aniž jsou dotčena její zvláštní ustanovení, je zakázána jakákoli diskriminace na základě státní příslušnosti.

ČÁST II

VOLNÝ POHYB ZBOŽÍ, OSOB, SLUŽEB A KAPITÁLU

KAPITOLA 1

VOLNÝ POHYB ZBOŽÍ

ČLÁNEK 6

Volný pohyb zboží

Mezi přidruženými stranami se v souladu s touto dohodou zavádí volný pohyb zboží.

ČLÁNEK 7

Zákaz cel

Dovozní a vývozní cla a všechny poplatky s rovnocenným účinkem jsou mezi přidruženými stranami zakázány. Tento zákaz se vztahuje také na cla fiskální povahy.

ČLÁNEK 8

Zákaz množstevních omezení

Množstevní omezení dovozu i vývozu, jakož i veškerá opatření s rovnocenným účinkem jsou mezi přidruženými stranami zakázána.

ČLÁNEK 9

Zákazy nebo omezení dovozu, vývozu nebo tranzitu

1. Tato dohoda nevylučuje zákazy nebo omezení dovozu, vývozu nebo tranzitu odůvodněné veřejnou mravností, veřejným pořádkem, veřejnou bezpečností, ochranou zdraví a života lidí a zvířat, ochranou rostlin, ochranou národního kulturního bohatství, jež má uměleckou, historickou nebo archeologickou hodnotou, nebo ochranou průmyslového nebo obchodního vlastnictví. Tyto zákazy nebo omezení však nesmějí sloužit jako prostředky svévolné diskriminace nebo zastřeného omezování obchodu mezi přidruženými stranami.
2. Přednost by měla mít opatření, která mají nejmenší dopad na volný pohyb zboží mezi přidruženými stranami. Doba trvání těchto opatření je omezena na dobu nezbytně nutnou k dosažení cílů stanovených v odstavci 1.

ČLÁNEK 10

Vnitrostátní zdanění

Přidružené strany nepodrobí, přímo ani nepřímo, výrobky jiné přidružené strany jakémukoli vyššímu vnitrostátnímu zdanění než je to, jemuž jsou přímo nebo nepřímo podrobeny podobné výrobky domácí. Přidružené strany nepodrobí dále výrobky jiné přidružené strany vnitrostátnímu zdanění, které by poskytovalo nepřímou ochranu jiným výrobkům.

ČLÁNEK 11

Uplatňování společného celního sazebníku EU

Ve vztazích se třetími zeměmi uplatňují přidružené státy společný celní sazebník EU v souladu s ustanoveními příslušných protokolů přidružených států.

ČLÁNEK 12

Uplatňování společné obchodní politiky EU

Ve vztazích se třetími zeměmi uplatňují přidružené státy společnou obchodní politiku EU, včetně opatření na ochranu obchodu EU, jak je stanoveno v příloze XXV obou protokolů přidružených států.

ČLÁNEK 13

Další pravidla

1. Zvláštní ustanovení a opatření jsou uvedena:
 - a) v příloze I obou protokolů přidružených států, pokud jde o bezpečnost potravin a veterinární a rostlinolékařské záležitosti;
 - b) v příloze II obou protokolů přidružených států, pokud jde o technické předpisy, normy, zkoušení a certifikaci;
 - c) v příloze III obou protokolů přidružených států, pokud jde o odpovědnost za výrobky;
 - d) v příloze IV obou protokolů přidružených států, pokud jde o energii;
 - e) v příloze XXIII obou protokolů přidružených států, pokud jde o celní předpisy;
 - f) v příloze XXIV obou protokolů přidružených států, pokud jde o právní předpisy v oblasti zemědělství, a
 - g) v příloze XXV obou protokolů přidružených států, pokud jde o jiné aspekty než ty, na které se vztahuje článek 12 rámcové dohody.
2. Zvláštní ustanovení a opatření podle odstavce 1 se vztahují na všechny výrobky, pokud není stanoveno jinak.

KAPITOLA 2

VOLNÝ POHYB OSOB, PRACOVNÍKŮ A OSOB SAMOSTATNĚ VÝDĚLEČNĚ ČINNÝCH

ČLÁNEK 14

Volný pohyb pracovníků

1. Mezi přidruženými stranami je zajištěn volný pohyb pracovníků.
2. Volný pohyb pracovníků zahrnuje odstranění jakékoli diskriminace mezi pracovníky členských států EU a dotčených přidružených států na základě státní příslušnosti, pokud jde o zaměstnávání, odměnu za práci a jiné pracovní podmínky.
3. S výhradou omezení odůvodněných veřejným pořádkem, veřejnou bezpečností nebo ochranou zdraví zahrnuje právo:
 - a) ucházet se o skutečně nabízená pracovní místa;
 - b) pohybovat se za tím účelem volně na území členských států EU a dotčených přidružených států;
 - c) pobývat v některém z členských států EU nebo dotčených přidružených států za účelem výkonu zaměstnání v souladu s právními a správními předpisy, jež upravují zaměstnávání vlastních státních příslušníků;

- d) zůstat na území členského státu EU nebo dotčeného přidruženého státu po skončení zaměstnání.
4. Tento článek se nepoužije pro zaměstnání ve veřejné správě.
5. Protokoly přidružených států, a zejména příloha V obou protokolů přidružených států, obsahují zvláštní ustanovení o volném pohybu pracovníků.

ČLÁNEK 15

Sociální zabezpečení pro pracovníky a osoby samostatně výdělečně činné

Pro zajištění volného pohybu pracovníků a osob samostatně výdělečně činných zajistí přidružené strany v oblasti sociálního zabezpečení pro pracovníky a osoby samostatně výdělečně činné a jimi vyživované rodinné příslušníky v souladu s přílohou VI obou protokolů přidružených států zejména:

- a) započtení všech dob získaných podle jednotlivých vnitrostátních právních předpisů jednotlivých zemí pro účely vzniku a trvání nároků na dávky a pro výpočet jejich výše;
- b) vyplácení dávek osobám s bydlištěm na území přidružených stran.

ČLÁNEK 16

Vzájemné uznávání diplomů

Za účelem usnadnění přístupu osob k zaměstnání a k samostatně výdělečné činnosti přijmou přidružené strany nezbytná opatření uvedená v příloze VII obou protokolů přidružených států týkající se vzájemného uznávání diplomů a jiných dokladů o kvalifikaci a o koordinaci právních a správních předpisů přidružených stran, jež se týkají přístupu k zaměstnání a k samostatně výdělečným činnostem a jejich výkonu.

KAPITOLA 3

SVOBODA USAZOVÁNÍ

ČLÁNEK 17

Svoboda usazování

1. Mezi přidruženými stranami se v souladu s touto dohodou zajistí svoboda usazování.
2. Jakékoli omezení svobody usazování pro státní příslušníky členského státu EU nebo dotčeného přidruženého státu na území kteréhokoli jiného z těchto států je zakázáno. Stejně tak jsou zakázána omezení při zřizování zastoupení, poboček nebo dceřiných společností státními příslušníky jednoho členského státu EU nebo dotčeného přidruženého státu na území jiného z těchto států.
3. Svoboda usazování zahrnuje přístup k samostatně výdělečným činnostem a jejich výkon, jakož i zřizování a řízení podniků, zejména společností ve smyslu čl. 20 druhého pododstavce rámcové dohody, za podmínek stanovených pro vlastní státní příslušníky právem země usazení, nestanoví-li ustanovení kapitoly 5 jinak.
4. Přílohy VIII až XI a XXII obou protokolů přidružených států, jakož i rámcový protokol 3 obsahují zvláštní ustanovení o svobodě usazování.

ČLÁNEK 18

Výkon veřejných pravomocí

Ustanovení této kapitoly se v přidružených stranách nevztahují na činnosti, které jsou v příslušné přidružené straně spjaty, i když jen příležitostně, s výkonem veřejné moci.

ČLÁNEK 19

Zvláštní opatření z důvodu veřejného pořádku, veřejné bezpečnosti a veřejného zdraví

Ustanovení této kapitoly a opatření přijatá na jejich základě nevyklučují užití ustanovení právních a správních předpisů, která stanoví zvláštní režim pro státní příslušníky členského státu EU nebo dotčeného přidruženého státu z důvodu veřejného pořádku, veřejné bezpečnosti nebo veřejného zdraví.

ČLÁNEK 20

Oblast působnosti a definice společností

1. Se společnostmi založenými podle práva členského státu EU nebo dotčeného přidruženého státu, jež mají své sídlo, svou ústřední správu nebo hlavní provozovnu na území tohoto státu, se pro účely této kapitoly zachází stejně jako s fyzickými osobami, které jsou státními příslušníky členských států EU nebo dotčeného přidruženého státu.

2. „Společnostmi“ se rozumějí společnosti založené podle občanského nebo obchodního práva včetně družstev a jiné právnické osoby veřejného nebo soukromého práva s výjimkou neziskových organizací.

ČLÁNEK 21

Účast na kapitálu společností

Členský stát EU nebo dotčený přidružený stát poskytnou státním příslušníkům druhého státu stejné zacházení jako vlastním státním příslušníkům, pokud jde o kapitálovou účast ve společnostech ve smyslu čl. 20 odst. 2 rámcové dohody, aniž je dotčeno uplatňování ostatních ustanovení této dohody.

ČLÁNEK 22

Vzájemné uznávání diplomů

Na záležitosti upravené v této kapitole se použije článek 16 rámcové dohody.

ČLÁNEK 23

Zvláštní ustanovení

Svoboda usazování v oblasti dopravy je upravena ustanoveními kapitoly 6.

KAPITOLA 4

VOLNÝ POHYB SLUŽEB

ČLÁNEK 24

Volný pohyb služeb

1. Volný pohyb služeb mezi přidruženými stranami je zajištěn v souladu s touto dohodou.
2. Jakékoli omezení volného pohybu služeb mezi přidruženými stranami je zakázáno, pokud jde o státní příslušníky dotčeného přidruženého státu nebo členského státu EU usazené v jiném státě, než je stát příjemce služby.
3. Za „služby“ se pokládají výkony poskytované zpravidla za úplatu, pokud nejsou upraveny ustanoveními o volném pohybu zboží, kapitálu a osob.
4. „Služby“ zahrnují zejména činnosti:
 - a) průmyslové povahy;
 - b) komerční povahy;
 - c) řemeslníků;

d) povolání.

Aniž jsou dotčena ustanovení kapitoly 3 týkající se práva usazování, může poskytovatel služby za účelem jejího poskytnutí dočasně provozovat svou činnost ve státě, kde je služba poskytována, za stejných podmínek, jaké tento stát ukládá svým vlastním státním příslušníkům.

5. Přílohy IX až XI obou protokolů přidružených států a rámcového protokolu 3 obsahují zvláštní ustanovení o volném pohybu služeb.

ČLÁNEK 25

Nediskriminace

Dokud nebudou mezi přidruženými stranami odstraněna omezení volného pohybu služeb, uplatňují je strany na všechny poskytovatele služeb podle čl. 24 odst. 2 rámcové dohody, bez rozdílu státní příslušnosti nebo místa pobytu.

ČLÁNEK 26

Zvláštní ustanovení

1. Volný pohyb služeb v oblasti dopravy je upraven kapitolou 6.
2. Na záležitosti upravené v této kapitole se použijí články 16, 18, 19 a 20 rámcové dohody.

KAPITOLA 5

VOLNÝ POHYB KAPITÁLU

ČLÁNEK 27

Pohyb kapitálu

1. V rámci ustanovení této dohody jsou zakázána omezení pohybu kapitálu mezi přidruženými stranami.
2. V rámci ustanovení této dohody jsou zakázána omezení plateb mezi přidruženými stranami.
3. Příloha XII obou protokolů přidružených států obsahuje zvláštní ustanovení o volném pohybu kapitálu a plateb.

ČLÁNEK 28

Opatření slučitelná s volným pohybem kapitálu

1. Článkem 27 rámcové dohody není dotčeno právo členských států EU a přidružených států:
 - a) uplatňovat příslušná ustanovení svých daňových předpisů, která rozlišují mezi daňovými poplatníky podle místa bydliště nebo podle místa, kde je jejich kapitál investován;

- b) učinit všechna nezbytná opatření, jež by zabránila porušování vnitrostátních právních předpisů, zejména v oblasti daňového práva a dohledu nad finančními institucemi, nebo stanovit postupy pro ohlašování pohybu kapitálu pro účely správní či statistické, nebo učinit opatření odůvodněná veřejným pořádkem či veřejnou bezpečností.
2. Ustanoveními této kapitoly není dotčena použitelnost omezení práva usazování, pokud jsou slučitelná s touto dohodou.
3. Opatření a postupy uvedené v odstavcích 1 a 2 nesmějí představovat ani prostředek svévolné diskriminace, ani zastřené omezování volného pohybu kapitálu a plateb.

ČLÁNEK 29

Omezení v případech obtíží ve spojitosti s platební bilancí

V případě obtíží nebo vážné hrozby obtíží s platební bilancí členského státu EU, jehož měnou není euro, nebo přidruženého státu v důsledku celkové nerovnováhy platební bilance nebo povahy měny, již má k dispozici, které mohou zejména ohrozit fungování této dohody, může členský stát EU nebo dotčený přidružený stát přijmout ochranná opatření.

ČLÁNEK 30

Ochranná opatření týkající se pohybu kapitálu nebo plateb

Za výjimečných okolností, závažných obtíží nebo hrozby takových obtíží pro fungování hospodářské a měnové unie EU může EU na dobu nepřesahující šest měsíců přijmout nebo zachovat ochranná opatření týkající se pohybu kapitálu nebo plateb, pokud jsou tato opatření nezbytně nutná.

ČLÁNEK 31

Provádění ochranných opatření

EU na jedné straně a každý z přidružených států na straně druhé použijí pro provádění ustanovení článku 29 rámcové dohody své vnitřní postupy.

ČLÁNEK 32

Úloha smíšeného výboru v případě ochranných opatření

1. Všechna opatření stanovená v článku 29 rámcové dohody se neprodleně oznámí smíšenému výboru zřízenému článkem 76 rámcové dohody.

2. Všechna opatření stanovená v článku 29 rámcové dohody jsou předmětem konzultací a výměny informací v rámci smíšeného výboru před jejich oznámením a po něm.
3. V případech uvedených v článku 29 rámcové dohody, ovlivní-li náhlá krize platební bilanci a nelze-li dodržet postupy stanovené v odstavci 2 tohoto článku, může členský stát EU nebo dotčený přidružený stát přijmout předběžná nezbytná ochranná opatření. Tato opatření způsobí pouze co nejmenší narušení fungování této dohody a nepřesáhnou rozsah nezbytně nutný pro odstranění náhle vzniklých obtíží.
4. Opatření přijatá podle odstavce 3 tohoto článku jsou oznámena nejpozději v den jejich vstupu v platnost; výměna informací, konzultace a oznámení podle odstavce 2 tohoto článku se uskuteční co nejdříve poté.

KAPITOLA 6

DOPRAVA

ČLÁNEK 33

Rozsah působnosti kapitoly 6

1. Tato dohoda se vztahuje na kombinovanou, silniční, železniční, vnitrozemskou vodní a námořní dopravu, včetně služeb souvisejících s těmito druhy dopravy.
2. Cíle této dohody v oblasti dopravy se sledují v souladu s články 34 až 37 rámcové dohody a ustanoveními přílohy XIII obou protokolů přidružených států.

ČLÁNEK 34

Nediskriminační uplatňování vnitrostátních pravidel

Ustanovení přidružené strany týkající se kombinované, železniční, silniční, vnitrozemské vodní a námořní dopravy, na něž se nevztahuje příloha XIII žádného z protokolů přidružených států, nejsou ve svém přímém nebo nepřímém účinku méně příznivá pro dopravce druhé přidružené strany ve srovnání s vnitrostátními dopravci této přidružené strany.

ČLÁNEK 35

Státní podpora v odvětví dopravy

S touto dohodou jsou slučitelné podpory dopravních služeb, které odpovídají potřebě koordinovat dopravu nebo které představují náhradu za určitá plnění související s pojmem veřejné služby.

ČLÁNEK 36

Zákaz diskriminačních sazeb nebo podmínek

1. V dopravě na území přidružených stran je zakázána veškerá diskriminace spočívající v tom, že dopravce uplatňuje na dopravu stejného zboží dopravovaného za stejných okolností ceny a přepravní podmínky odlišné v závislosti na zemi původu nebo určení dopravovaného zboží.
2. Smíšený výbor z vlastního podnětu nebo na žádost přidružené strany přezkoumá veškeré případy diskriminace spadající do oblasti působnosti tohoto článku a přijme nezbytná rozhodnutí v rámci svých vnitřních pravidel.

ČLÁNEK 37

Poplatky za přechod hranic

Dávky nebo poplatky nezávislé na ceně dopravy účtované dopravcem v souvislosti s přechodem hranic nesmějí přesahovat rozumnou míru stanovenou s přihlédnutím ke skutečným výdajům vynaloženým v souvislosti s tímto přechodem. Přidružené strany se vynasnaží tyto výdaje postupně snižovat.

ČÁST III

HOSPODÁŘSKÁ SOUTĚŽ A DALŠÍ SPOLEČNÁ PRAVIDLA

KAPITOLA 1

PRAVIDLA PLATNÁ PRO PODNIKY

ČLÁNEK 38

Dohody, rozhodnutí a jednání ve vzájemné shodě

1. S fungováním této dohody jsou neslučitelné, a proto zakázané: veškeré dohody mezi podniky, rozhodnutí sdružení podniků a jednání ve vzájemné shodě, které by mohly ovlivnit obchod mezi přidruženými stranami a jejichž cílem nebo výsledkem je vyloučení, omezení nebo narušení hospodářské soutěže na území přidružených stran, na které se tato dohoda vztahuje, a zejména ty, které:

- a) přímo nebo nepřímo určují nákupní nebo prodejní ceny anebo jiné obchodní podmínky;
- b) omezují nebo kontrolují výrobu, odbyt, technický vývoj nebo investice;
- c) rozdělují trhy nebo zdroje zásobování;

- d) uplatňují vůči obchodním partnerům rozdílné podmínky při plnění stejné povahy, čímž jsou někteří partneři znevýhodněni v hospodářské soutěži;
- e) podmiňují uzavření smluv tím, že druhá strana přijme další plnění, která ani věcně, ani podle obchodních zvyklostí s předmětem smluv nesouvisejí.

2. Dohody nebo rozhodnutí zakázané podle tohoto článku jsou neplatné od počátku.

3. Odstavec 1 však může být prohlášen za neúčinný pro

- dohody nebo kategorie dohod mezi podniky,
- rozhodnutí nebo kategorie rozhodnutí sdružení podniků nebo
- jednání ve vzájemné shodě nebo jejich kategorie,

které přispívají ke zlepšení výroby nebo distribuce výrobků anebo k podpoře technického či hospodářského pokroku, přičemž vyhrazení spotřebitelům přiměřený podíl na výhodách z toho vyplývajících, a které

- a) neukládají příslušným podnikům omezení, jež nejsou k dosažení těchto cílů nezbytná;
- b) nedovolují těmto podnikům vyloučit hospodářskou soutěž ve vztahu k podstatné části výrobků tímto dotčených.

ČLÁNEK 39

Zneužití dominantního postavení

S touto dohodou je neslučitelné, a proto zakázané, aby, pokud to může ovlivnit obchod mezi smluvními stranami, jeden nebo více podniků zneužívaly dominantního postavení na území přidružených stran nebo na jeho podstatné části.

Takové zneužívání může zejména spočívat:

- a) v přímém nebo nepřímém vynucování nepřiměřených nákupních nebo prodejních cen anebo jiných nerovných obchodních podmínek;
- b) v omezování výroby, odbytu nebo technického vývoje na úkor spotřebitelů;
- c) v uplatňování rozdílných podmínek vůči obchodním partnerům při plnění stejné povahy, čímž jsou někteří partneři znevýhodňováni v hospodářské soutěži;
- d) v podmiňování uzavření smluv tím, že druhá strana přijme další plnění, která ani věcně, ani podle obchodních zvyklostí s předmětem těchto smluv nesouvisejí.

ČLÁNEK 40

Pravomoci Evropské komise

V případech, kdy by mohl být ovlivněn obchod mezi členskými státy EU, je k uplatňování ustanovení této kapitoly příslušná pouze Evropská komise.

ČLÁNEK 41

Kritéria pro posouzení zakázaných postupů

Jakékoli jednání zakázané články 38 a 39 této rámcové dohody musí být posouzeno v souladu s kritérii vyplývajícími z použití článků 101 a 102 Smlouvy o fungování EU, jakož i všech sekundárních právních předpisů platných v EU. Tato ustanovení jsou uvedena v příloze XIV obou protokolů přidružených států.

ČLÁNEK 42

Věřejné podniky a podniky se zvláštními nebo výlučnými právy nebo podniky pověřené poskytováním služeb obecného hospodářského zájmu

1. Pokud jde o veřejné podniky a podniky, kterým buď členské státy EU, nebo přidružené státy přiznávají zvláštní nebo výlučná práva, přidružené státy nepřijmou ani neponechají v platnosti žádné opatření odporující pravidlům této dohody, zejména pravidlům stanoveným v této kapitole.

2. Podniky pověřené poskytováním služeb obecného hospodářského zájmu nebo ty, které mají povahu fiskálního monopolu, podléhají této dohodě, zejména jejím pravidlům hospodářské soutěže, pokud uplatnění těchto pravidel nebrání právně nebo fakticky plnění zvláštních úkolů, které jim byly svěřeny. Rozvoj obchodu nesmí být dotčen v míře, která by byla v rozporu se zájmem přidružených stran.

ČLÁNEK 43

Zemědělská produkce a obchod se zemědělskými produkty

Tato kapitola se vztahuje na zemědělskou produkci a obchod se zemědělskými produkty v mezích stanovených akty přijatými podle článku 42 Smlouvy o fungování EU pro použití článků 101 a 102 uvedené smlouvy na zemědělskou produkci a obchod se zemědělskými produkty.

KAPITOLA 2

STÁTNÍ PODPORY

ČLÁNEK 44

Obecné zásady

1. Nestanoví-li tato dohoda jinak, podpory poskytované v jakékoli formě přidruženými státy, členskými státy EU nebo ze státních prostředků, které narušují nebo mohou narušit hospodářskou soutěž tím, že zvýhodňují určité podniky nebo určitá odvětví výroby, jsou, pokud ovlivňují obchod mezi přidruženými stranami, neslučitelné s fungováním této dohody.
2. Za slučitelné s touto dohodou jsou považovány:
 - a) podpory sociální povahy poskytované individuálním spotřebitelům za podmínky, že se poskytují bez diskriminace na základě původu výrobků;
 - b) podpory určené k náhradě škod způsobených přírodními pohromami nebo jinými mimořádnými událostmi.
3. Za slučitelné s fungováním této dohody mohou být považovány:
 - a) podpory, které mají napomáhat hospodářskému rozvoji oblastí s mimořádně nízkou životní úrovní nebo s vysokou nezaměstnaností;

- b) podpory, které mají napomoci uskutečnění některého významného projektu společného evropského zájmu anebo napravit vážnou poruchu v hospodářství některého členského státu EU nebo přidruženého státu;
- c) podpory, které mají usnadnit rozvoj určitých hospodářských činností nebo hospodářských oblastí, pokud nemění podmínky obchodu mezi přidruženými stranami v takové míře, která by byla v rozporu se zájmy některé z nich;
- d) podpory na pomoc kultuře a zachování kulturního dědictví, včetně zachování přírodních nebo kulturních hodnot, pokud nemění podmínky obchodu mezi přidruženými stranami v takové míře, která by byla v rozporu se zájmy některé z nich.

ČLÁNEK 45

Transparentnost

Přidružené strany zajistí transparentnost státní podpory v oblasti působnosti této dohody. Za tímto účelem každá přidružená strana zajistí zveřejnění následujících informací o každé jednotlivé podpoře, která přesahuje částku stanovenou v *acquis* EU:

- a) úplné znění jednotlivých režimů podpory nebo rozhodnutí o poskytnutí podpory a prováděcích pravidel;
- b) totožnost orgánu, který podporu poskytuje;
- c) totožnost jednotlivých příjemců;

- d) podobu a výši podpory poskytnuté jednotlivým příjemcům;
- e) datum poskytnutí, druh podniku;
- f) region, ve kterém se příjemce nachází, a
- g) hlavní odvětví hospodářské činnosti příjemce.

Evropská komise může upřesnit podrobnosti těchto povinností zveřejňování.

ČLÁNEK 46

Přezkum státní podpory Komisí

1. Evropská komise musí být včas informována o záměrech přidružených států poskytnout nebo upravit podpory, aby mohla podat svá vyjádření. Pokud se domnívá, že určitý projekt není slučitelný s vnitřním trhem, zahájí neprodleně řízení podle odstavce 3. Dotčený přidružený stát neprovede navrhovaná opatření, dokud nebude v tomto řízení přijato konečné rozhodnutí.

2. Evropská komise ve spolupráci s přidruženými státy průběžně přezkoumává všechny systémy podpory existující v těchto státech. Navrhuje jim vhodná opatření, která vyžaduje postupný rozvoj nebo fungování vnitřního trhu. Do jednoho roku od vstupu této dohody v platnost provedou přidružené státy komplexní inventuru režimů podpory zavedených před vstupem této dohody v platnost a přizpůsobí tyto režimy podpory kritériím uvedeným v článku 44 rámcové dohody, a to do dvou let od vstupu této dohody v platnost.
3. Zjistí-li Evropská komise poté, co vyzvala zúčastněné strany k podání připomínek, že podpora poskytovaná některým přidruženým státem nebo ze státních prostředků není slučitelná s vnitřním trhem nebo že je zneužívána, rozhodne, že přidružený stát ve lhůtě stanovené Komisí takovou podporu zruší nebo upraví.
4. Pokud se přidružený stát tomuto rozhodnutí ve stanovené lhůtě nepodřídí, může Komise věc předložit přímo Soudnímu dvoru EU.

ČLÁNEK 47

Výklad a uplatňování pravidel státní podpory

1. Odchylně od článku 81 se přidružené strany zavazují uplatňovat a vykládat články 44, 45 a 46 rámcové dohody v souladu s kritérii pro uplatňování pravidel stanovenými v člancích 106, 107, 108 a 93 Smlouvy o fungování EU, jakož i s veškerými platnými sekundárními právními předpisy EU.

2. Ustanovení uvedená v odstavci 1 jsou uvedena v příloze XV obou protokolů přidružených států.
3. Aniž je dotčen odstavec 1, může smíšený výbor přijmout rozhodnutí o změně přílohy XV každého z protokolů přidružených států.

ČLÁNEK 48

Zemědělská produkce a obchod se zemědělskými produkty

Pravidla státní podpory se nevztahují na zemědělskou produkci a obchod se zemědělskými produkty uvedenými v příloze I Smlouvy o fungování EU.

KAPITOLA 3

OSTATNÍ SPOLEČNÁ PRAVIDLA

ČLÁNEK 49

Zadávání veřejných zakázek a práva duševního, průmyslového a obchodního vlastnictví

1. Příloha XVI obou protokolů přidružených států obsahuje zvláštní ustanovení a ujednání týkající se zadávání veřejných zakázek. Není-li stanoveno jinak, vztahují se tato ustanovení a ujednání na veškeré zboží a služby uvedené v této příloze.
2. Příloha XVII obou protokolů přidružených států obsahuje zvláštní ustanovení a ujednání týkající se duševního, průmyslového a obchodního vlastnictví. Pokud není stanoveno jinak, vztahují se tato ustanovení a ujednání na veškeré zboží a služby.

ČÁST IV

HORIZONTÁLNÍ USTANOVENÍ SOUVISEJÍCÍ SE ČTYŘMI SVOBODAMI

KAPITOLA 1

SOCIÁLNÍ POLITIKA

ČLÁNEK 50

Zlepšení pracovních podmínek

Přidružené strany se shodují na potřebě podporovat zlepšení životních a pracovních podmínek pracovníků.

ČLÁNEK 51

Zdraví a bezpečnost pracovníků

1. Přidružené strany usilují o zlepšování především pracovního prostředí tak, aby bylo chráněno zdraví a bezpečnost pracovníků. Za účelem dosažení tohoto cíle jsou postupně uplatňovány minimální požadavky s ohledem na podmínky a technická pravidla platná v přidružených stranách. Tyto minimální požadavky nebrání žádné přidružené straně zachovávat nebo zavádět přísnější opatření na ochranu pracovních podmínek, která jsou slučitelná s touto dohodou.

2. Ustanovení obsahující minimální požadavky podle odstavce 1 jsou uvedena v příloze XVIII obou protokolů přidružených států.

ČLÁNEK 52

Pracovní právo

V oblasti pracovního práva zavedou přidružené strany opatření nezbytná pro zajištění řádného fungování této dohody. Tato opatření jsou uvedena v příloze XVIII obou protokolů přidružených států.

ČLÁNEK 53

Stejná odměna za stejnou nebo rovnocennou práci pro muže a ženy

1. Každá přidružená strana zajistí a dodržuje uplatnění zásady stejné odměny mužů a žen za stejnou nebo rovnocennou práci.

„Odměnou“ ve smyslu tohoto článku se rozumí obvyklá základní či minimální mzda nebo plat a veškeré ostatní odměny, jež zaměstnavatel přímo nebo nepřímo, v hotovosti nebo v naturáliích vyplácí zaměstnancům v souvislosti s jejich zaměstnáním.

Rovnost odměňování mužů a žen bez diskriminace na základě pohlaví znamená, že:

a) se odměna za stejnou práci vypočítává při úkolové mzdě podle stejné sazby;

b) časová odměna za práci je stejná při stejném pracovním místě.

2. Zvláštní ustanovení pro provádění odstavce 1 jsou uvedena v příloze XVIII obou protokolů přidružených států.

ČLÁNEK 54

Rovné zacházení pro muže a ženy

Přidružené strany prosazují respektování zásady rovného zacházení pro muže a ženy prováděním ustanovení uvedených v příloze XVIII obou protokolů přidružených států.

ČLÁNEK 55

Sociální dialog

Přidružené strany usilují o podporu dialogu mezi sociálními partnery, a to i na evropské úrovni.

KAPITOLA 2

OCHRANA SPOTŘEBITELŮ

ČLÁNEK 56

Ochrana spotřebitelů

Příloha XIX obou protokolů přidružených států obsahuje ustanovení o ochraně spotřebitele.

KAPITOLA 3

ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ A KLIMA

ČLÁNEK 57

Cíle týkající se životního prostředí a klimatu

1. Činnost přidružených stran v oblasti životního prostředí a klimatu má následující cíle:
 - a) udržovat, chránit a zlepšovat kvalitu životního prostředí;
 - b) přispívat k ochraně lidského zdraví;
 - c) zajišťovat obezřetné a racionální využívání přírodních zdrojů a
 - d) podporovat opatření zaměřená na boj proti změně klimatu.
2. Činnost přidružených stran v oblasti ochrany životního prostředí a klimatu je založena na zásadách prevence, odvracení ohrožení životního prostředí především u jeho zdroje a na zásadě „znečišťovatel platí“. Požadavky na ochranu životního prostředí a opatření v oblasti klimatu jsou součástí ostatních politik přidružených stran.

ČLÁNEK 58

Ochranná opatření

Zvláštní ustanovení o ochranných opatřeních, která se použijí podle článku 57 rámcové dohody, jsou uvedena v příloze XX obou protokolů přidružených států.

ČLÁNEK 59

Přísnější vnitrostátní opatření

Ochranná opatření zmíněná v článku 58 rámcové dohody nejsou překážkou tomu, aby každá přidružená strana zachovávala nebo zaváděla přísnější ochranná opatření, která jsou slučitelná s touto dohodou.

KAPITOLA 4

STATISTIKA

ČLÁNEK 60

Spolupráce v oblasti statistiky

1. Přidružené strany zajistí vypracování a šíření soudržných a srovnatelných statistických informací určených pro popis a sledování všech významných hospodářských, společenských a ekologických hledisek přidružených států.
2. Pro tento účel přidružené strany vypracují a používají harmonizované metody, definice a třídění, jakož i společné programy a postupy, které organizují statistické práce na odpovídající správní úrovni a které zaručí dodržování statistické důvěrnosti.
3. Příloha XXI obou protokolů přidružených států obsahuje zvláštní ustanovení o statistice.
4. Zvláštní ustanovení o organizaci spolupráce v oblasti statistiky jsou uvedena v rámcovém protokolu 5.

KAPITOLA 5

PRÁVO OBCHODNÍCH SPOLEČNOSTÍ

ČLÁNEK 61

Právo obchodních společností

Příloha XXII obou protokolů přidružených států obsahuje zvláštní ustanovení o právu obchodních společností.

ČÁST V

SPOLUPRÁCE

ČLÁNEK 62

Spolupráce v rámci boje proti podvodům

1. Přidružené strany se zavazují účinně bojovat proti podvodům, korupci, pašování a jakékoli jiné nezákonné činnosti poškozující finanční zájmy EU.

Za tímto účelem příslušné orgány přidružených států na jedné straně a Evropská komise a Evropský úřad pro boj proti podvodům (OLAF) na straně druhé úzce spolupracují, vedou pravidelné konzultace a vzájemně si v rámci svých mandátů pomáhají. Příslušné orgány přidružených států a úřadu OLAF mohou uzavřít správní ujednání o spolupráci.

Tato ujednání musí být uzavřena předtím, než smí přidružený stát obdržet finanční prostředky EU v souvislosti se svou účastí v programech financovaných EU.

Přidružené státy spolupracují s EU v boji proti podvodům a zavazují se postupně uvést své politiky a právní předpisy do souladu s předpisy EU v oblasti boje proti podvodům, aniž by však byly povinny je harmonizovat. Tato ustanovení jsou uvedena v protokolech přidružených států.

2. Přidružené strany si mohou vyměňovat důkazy, analýzy nebo jiné druhy informací, včetně osobních údajů, za účelem prevence, odhalování, vyšetřování, stíhání a trestání podvodů, korupce, pašování a jakékoli jiné nezákonné činnosti poškozující jejich finanční zájmy, a to jak ve správním, tak v trestním řízení.

Informace a důkazy předané nebo získané podle tohoto článku, bez ohledu na jejich podobu, jsou předmětem služebního tajemství a požívají ochrany, kterou srovnatelným informacím, včetně osobních údajů, poskytuje vnitrostátní právo přidružené strany, která je přijímá, a odpovídající ustanovení platná pro orgány EU.

Tyto informace a důkazy se zejména nesdělují jiným osobám než těm, které je v orgánech EU nebo v orgánech přidružených států potřebují znát, a nesmějí se používat k jiným účelům, než které spadají do oblasti působnosti tohoto článku.

3. Úřad OLAF může provádět kontroly a inspekce na místě u hospodářských subjektů na území dotčeného přidruženého státu, pokud tento přidružený stát přijímá finanční prostředky EU v rámci programů financovaných EU, pokud Evropská komise pověřila úřad OLAF úkoly souvisejícími s plněním rozpočtu v rámci těchto programů nebo pokud jsou podvodné činnosti v přidruženém státě na úkor cel EU nebo jiných vlastních zdrojů určených rozhodnutím smíšeného výboru. Příslušné orgány dotčeného přidruženého státu jsou v tomto ohledu úřadu OLAF nápomocny v rámci úzké spolupráce podle odstavce 1.

V rámci svých pravomocí a na základě řádně odůvodněné žádosti podané příslušným orgánům přidruženého státu může úřad OLAF provádět kontroly a inspekce na místě u hospodářských subjektů na území tohoto přidruženého státu i v jiných případech, než jsou uvedeny v prvním bodě tohoto odstavce, pokud příslušný orgán nevznesl proti této žádosti námitky.

ČLÁNEK 63

Spolupráce v jiných záležitostech

1. Přidružené strany uznávají a zavazují se provádět zásady řádné správy v daňových záležitostech, včetně stávajících mezinárodních standardů týkajících se transparentnosti a výměny informací, spravedlivého zdanění, jakož i minimálních standardů, jež mají působit proti erozi základu daně a přesouvání zisku. Přidružené strany budou prosazovat řádnou správu v daňových záležitostech, zlepšovat mezinárodní spolupráci v daňové oblasti a usnadňovat ochranu daňových příjmů.
2. Přidružené strany se zavazují, že do čtyř let od vstupu této dohody v platnost změní protokol přidruženého státu tak, aby obsahoval ustanovení o vzájemné pomoci při vymáhání všech daňových pohledávek.

ČÁST VI

SPOLUPRÁCE MIMO ČTYŘI SVOBODY

ČLÁNEK 64

Oblasti spolupráce

Přidružené strany mohou posilovat nebo rozšiřovat svou spolupráci v rámci činností EU v těchto oblastech:

- výzkum a technologický rozvoj,
- informační služby,
- životní prostředí,
- opatření v oblasti klimatu,
- všeobecné a odborné vzdělávání a mládež,
- sociální politika,
- ochrana spotřebitele,

- malé a střední podniky,
- cestovní ruch,
- audiovizuální politika,
- civilní ochrana,
- justiční spolupráce v občanských věcech,
- kultura,
- komunikace,
- transevropské sítě,
- regionální politika a
- veřejné zdraví,

v míře, v níž nejsou tyto záležitosti upraveny jinými částmi této dohody.

ČLÁNEK 65

Dialog a spolupráce

1. Přidružené strany mohou posilovat svůj dialog všemi vhodnými prostředky, zejména postupy stanovenými v části VII, s cílem určit oblasti a činnosti, v nichž může užší spolupráce přispět k dosažení jejich společných cílů v oblastech uvedených v článku 64 rámcové dohody.
2. Zejména si přidružené strany mohou vyměňovat informace a na žádost jedné z nich vést konzultace v rámci smíšeného výboru týkající se plánů nebo návrhů na vytvoření nebo úpravu rámcových programů, zvláštních programů, akcí a projektů v oblastech uvedených v článku 64 rámcové dohody.
3. Stanoví-li to výslovně tato část nebo protokoly přidružených států, použije se na tuto část obdobně část VII.

ČLÁNEK 66

Formy spolupráce

Spolupráce uvedená v článku 64 rámcové dohody může mít jednu z těchto podob:

- a) účast přidružených států na rámcových programech EU, zvláštních programech, projektech nebo jiných akcích;

- b) organizace společných činností v jednotlivých oblastech, které mohou zahrnovat slad'ování nebo koordinaci činností, sloučení stávajících činností a provádění ad hoc společných činností;
- c) formální a neformální výměna nebo poskytování informací;
- d) společné úsilí o podporu určitých činností na celém území přidružených stran;
- e) případné souběžné přijetí právních předpisů se shodným nebo obdobným obsahem;
- f) koordinace úsilí a činnosti, je-li ve společném zájmu, prostřednictvím mezinárodních organizací a v jejich rámci, jakož i spolupráce se třetími zeměmi.

ČLÁNEK 67

Účast přidružených států v programech EU

Má-li spolupráce podobu účasti přidružených států na rámcovém programu EU, zvláštním programu, projektu nebo jiné akci, uplatní se tyto zásady:

- a) přidružené státy mají přístup ke všem nebo některým částem programu;
- b) postavení přidružených států ve výborech, které jsou nápomocny Komisi při řízení nebo rozvoji činnosti EU finančně podporované přidruženými státy z důvodu jejich účasti, plně odráží jejich příspěvek;

- c) na rozhodnutí EU jiná než ta, jež se týkají souhrnného rozpočtu EU, která přímo nebo nepřímo ovlivňují určitý rámcový program, zvláštní program, projekt nebo jinou akci, na níž se účastní přidružené státy na základě rozhodnutí přijatého podle této dohody, se vztahuje čl. 65 odst. 3 rámcové dohody; Smíšený výbor může v souladu s článkem 72 rámcové dohody přezkoumat požadavky a podmínky pokračování účasti na dotčené činnosti;
- d) na úrovni projektů mají instituce, podniky, organizace a státní příslušníci přidružených států stejná práva a povinnosti, pokud jde o program nebo akci EU, jako jejich partneři z členských států EU; totéž obdobně platí pro účastníky výměn mezi členskými státy EU a přidruženými státy v rámci dotčené činnosti;
- e) přidružené státy, jejich instituce, podniky, organizace a státní příslušníci mají stejná práva a povinnosti, pokud jde o šíření, hodnocení a využívání výsledků, jako jejich partneři z členských států EU;
- f) přidružené strany se zavazují v souladu se svými pravidly a předpisy, že budou v nezbytném rozsahu usnadňovat pohyb účastníků programů nebo jiných akcí.

ČLÁNEK 68

Finanční účast přidružených států

1. Předpokládá-li spolupráce podle této části finanční účast přidružených států, má jednu z těchto podob:

a) příspěvek přidružených států vyplývající z jejich účasti na činnostech EU je úměrný:

- rozpočtovým položkám závazků a
- rozpočtovým položkám plateb

zaznamenávaným každoročně za EU do jejího souhrnného rozpočtu pro každou rozpočtovou položku odpovídající daným činnostem.

Činitel úměrnosti, který určuje příspěvek přidružených států, je rovný součtu poměrů mezi hrubým domácím produktem v tržních cenách každého přidruženého státu na jedné straně a mezi hrubým domácím produktem v tržních cenách všech členských států EU zvýšeným o hrubý domácí produkt dotčeného přidruženého státu na straně druhé. Tento činitel se vypočítá pro každý rozpočtový rok na základě nejaktuálnějších statistik.

Výše příspěvku přidružených států se přičítá jak pro rozpočtové položky závazků, tak pro rozpočtové položky plateb k částkám zaznamenaným za EU v souhrnném rozpočtu pro každou položku rozpočtu odpovídající daným činnostem.

Příspěvky každoročně hrazené přidruženými státy se určují na základě prostředků na platby.

Závazky sjednané EU před účastí přidružených států na základě této dohody na daných činnostech a platby, které z nich vyplývají, nevedou ke zvýšení příspěvků přidružených států;

- b) finanční příspěvek přidružených států, který vyplývá z jejich účasti na některých projektech nebo jiných činnostech, je založen na zásadě, že každý přidružený stát pokryje vlastní náklady a poskytne odpovídající podíl na obecných výdajích Evropské unie, který stanoví smíšený výbor;
- c) příslušný smíšený výbor přijme nezbytná rozhodnutí o příspěvku přidružených států na náklady na danou činnost.

2. Podrobná prováděcí ustanovení k tomuto článku jsou uvedena v protokolu stanoveném v článku 72 rámcové dohody.

ČLÁNEK 69

Výměna informací mezi orgány veřejné moci

Má-li spolupráce podobu výměny informací mezi orgány veřejné moci, mají přidružené státy stejné právo přijímat informace jako členské státy EU a stejnou povinnost tyto informace poskytovat, s výhradou požadavků důvěrnosti stanovených smíšeným výborem.

ČLÁNEK 70

Spolupráce v konkrétních oblastech

Ujednání o spolupráci jsou uvedena v protokolech přidružených států.

ČLÁNEK 71

Předchozí spolupráce

Nestanoví-li protokol přidruženého státu jinak, řídí se spolupráce, která již existovala mezi přidruženými stranami v oblastech stanovených v článku 64 rámcové dohody ke dni vstupu této dohody v platnost, nadále odpovídajícími ustanoveními této části a protokolu přidruženého státu.

ČLÁNEK 72

Úloha smíšených výborů

V souladu s částí VI přijmou smíšené výbory všechna rozhodnutí nezbytná pro provádění článků 64 až 71 rámcové dohody a opatření, jež z nich vyplývají; mohou mimo jiné vytvářet, doplňovat a měnit protokol přidruženého státu o postupech pro provádění článku 68 rámcové dohody a přijímat přechodná opatření nezbytná k provádění článku 71 rámcové dohody.

ČLÁNEK 73

Nové oblasti spolupráce

Přidružené strany přijímají nezbytná opatření pro rozvoj, posilování nebo rozšíření spolupráce v rámci činností EU v oblastech neuvedených v článku 64 rámcové dohody, pokud se domnívají, že taková spolupráce může přispět k dosažení cílů této dohody nebo se jinak dotýká společného zájmu. Mezi taková opatření může patřit změna článku 64 rámcové dohody tak, že se k uvedeným oblastem doplní další.

ČLÁNEK 74

Vnitrostátní opatření

Aniž jsou dotčeny ostatní části této dohody, nebrání tato část žádné přidružené straně, aby vypracovávala, přijímala a prováděla opatření zcela nezávisle.

ČÁST VII

INSTITUCIONÁLNÍ USTANOVENÍ

KAPITOLA 1

ORGÁNY PŘIDRUŽENÍ

ČLÁNEK 75

Výbor pro přidružení

1. Zřizuje se výbor pro přidružení, který se skládá ze zástupců smluvních stran. Výbor pro přidružení je oprávněn posoudit jakoukoli obecnou otázku, na kterou se vztahuje tato dohoda a která může vyvstat mezi EU a přidruženými státy.
2. Výboru pro přidružení střídavě předsedá jedna nebo druhá smluvní strana.
3. Výbor pro přidružení přijímá svůj jednací řád na základě vzájemné dohody smluvních stran.
4. Za účelem plnění svých funkcí se výbor pro přidružení schází v intervalech stanovených v jeho jednacím řádu, a to nejméně jednou za dva roky. V souladu se svým jednacím řádem se mimo jiné schází z podnětu některé ze smluvních stran.

ČLÁNEK 76

Smíšené výbory

1. Zřizují se dva smíšené výbory, které se skládají z těchto členů:
 - a) zástupců EU a Andorry jako přidružených stran („smíšený výbor EU–Andorra“) a
 - b) zástupců EU a San Marina jako přidružených stran („smíšený výbor EU–San Marino“).

Pro účely této rámcové dohody se jakýkoli odkaz na smíšený výbor považuje za odkaz na kterýkoli z těchto smíšených výborů.

2. Smíšené výbory zajišťují účinné provádění a řádné fungování ustanovení této dohody.
3. V rámci příslušných smíšených výborů si přidružené strany vyměňují názory a informace o otázkách, na které se vztahuje tato dohoda. Konzultace v rámci příslušných smíšených výborů se týkají zejména všech otázek, na které se vztahuje tato dohoda a které působí obtíže při jejím uplatňování nebo výkladu a které vznese jedna z přidružených stran.
4. Za účelem dosažení cílů této dohody a provádění spolupráce v oblastech společného zájmu při současném zajištění účinného fungování vnitřního trhu EU rozšířeného na přidružené státy v souladu s ustanoveními a za podmínek této dohody, včetně zejména protokolů přidružených států, přijímají příslušné smíšené výbory veškerá rozhodnutí stanovená v této dohodě.

5. Příslušné smíšené výbory přijmou rozhodnutím svůj jednací řád, který musí být v obou případech ve své podstatě stejný.
6. Smíšeným výborům střídavě předsedá jedna nebo druhá přidružená strana. EU zřídí sekretariát smíšených výborů.
7. Za účelem plnění svých úkolů se příslušné smíšené výbory scházejí pravidelně, nejméně jednou ročně, a to v intervalech, které budou stanoveny v jednacím řádu. Scházejí se rovněž z podnětu svého předsedy nebo na žádost přidružené strany. V druhém případě se příslušný smíšený výbor sejde nejpozději do dvou měsíců od podání této žádosti.
8. Příslušné smíšené výbory mohou rozhodnout o zřízení podvýborů nebo pracovních skupin, aby jim byly nápomocny při provádění jejich úkolů. Metodiku, složení a způsob práce těchto podvýborů a pracovních skupin stanoví příslušné smíšené výbory ve svém jednacím řádu. Jejich úkoly pro jednotlivé případy vymezují smíšené výbory.

ČLÁNEK 77

Rozhodování smíšených výborů

1. Smíšený výbor přijímá svá rozhodnutí na základě vzájemné dohody přidružených stran. Na žádost jedné z přidružených stran uspořádá příslušný smíšený výbor výměnu názorů.

2. Změny protokolu přidruženého státu se přijímají rozhodnutím příslušného smíšeného výboru, není-li v příslušném protokolu přidruženého státu stanoveno jinak.
3. Přílohy protokolu přidruženého státu se mění rozhodnutím příslušného smíšeného výboru v souladu s článkem 81 rámcové dohody.
4. Je-li to možné a vhodné, oba smíšené výbory zřízené článkem 76 rámcové dohody přijímají svá rozhodnutí o změně příloh uvedených v odstavci 2 tohoto článku souběžně a na základě koordinovaných návrhů. Rozhodnutí přijatá smíšeným výborem se rovněž předávají přidruženému státu, který není členem tohoto smíšeného výboru.
5. Smíšený výbor může přijímat rozhodnutí písemným postupem, s výjimkou případů, kdy přidružená strana požádá o přijetí rozhodnutí na zasedání smíšeného výboru.
6. Rozhodnutí přijatá smíšeným výborem jsou pro přidružené strany závazná, přičemž přijmou nezbytná opatření, aby zajistily, že tato rozhodnutí vstoupí v platnost v jejich právním řádu a budou účinně uplatňována.

ČLÁNEK 78

Parlamentární spolupráce

1. Tímto se zřizuje parlamentní výbor pro přidružení. Je fórem pro setkávání a výměnu názorů poslanců Evropského parlamentu a poslanců parlamentů přidružených států, přičemž prostřednictvím dialogu a diskuse přispívá k lepšímu porozumění mezi přidruženými stranami v oblastech, na které se vztahuje tato dohoda.
2. Parlamentní výbor pro přidružení se skládá ze stejného počtu členů Evropského parlamentu na jedné straně a poslanců parlamentů přidružených států na straně druhé. Celkový počet členů parlamentního výboru pro přidružení je uveden v jeho stanovách obsažených v rámcovém protokolu 7.
3. Parlamentní výbor pro přidružení se schází střídavě v Evropské unii a v jednom z přidružených států v intervalech, které sám určí v souladu s ustanoveními rámcového protokolu 7.
4. Parlamentní výbor pro přidružení přijímá svůj jednací řád v souladu s ustanoveními rámcového protokolu 7.
5. Parlamentnímu výboru pro přidružení předsedají střídavě zástupce Evropského parlamentu a zástupce jednoho z parlamentů přidružených států v souladu s ustanoveními rámcového protokolu 7 a jeho jednacího řádu.

ČLÁNEK 79

Spolupráce mezi hospodářskými a sociálními partnery

1. Zřizuje se poradní výbor hospodářských a sociálních partnerů pro přidružení. Jeho úkolem je podporovat dialog a spolupráci mezi různými organizacemi občanské společnosti přidružených stran v hospodářské a sociální oblasti. Tento dialog a spolupráce se vztahuje na všechny hospodářské a sociální aspekty vztahů ustavených touto dohodou.
2. Poradní výbor hospodářských a sociálních partnerů pro přidružení se skládá jednak z členů Evropského hospodářského a sociálního výboru (EHSV), jednak z hospodářských a sociálních partnerů určených přidruženými státy.
3. Poradní výbor hospodářských a sociálních partnerů pro přidružení přijímá svůj jednací řád.
4. Poradnímu výboru hospodářských a sociálních partnerů pro přidružení předsedají střídavě zástupce výboru EHSV a zástupci hospodářských a sociálních partnerů určení přidruženými státy v souladu s ustanoveními jednacího řádu.

KAPITOLA 2

KONZULTACE V SOUVISLOSTI S ROZHODOVACÍM POSTUPEM EVROPSKÉ UNIE

ČLÁNEK 80

Vypracování právního aktu EU

1. Jakmile Evropská komise vypracuje právní akt EU v oblasti, na kterou se vztahuje tato dohoda, informuje o tom přidružené státy a neformálně konzultuje s jejich odborníky stejným způsobem a ve stejných lhůtách, jako konzultuje s odborníky členských států EU při vypracovávání svých návrhů.
2. Předkládá-li Evropská komise svůj návrh Radě Evropské unie a Evropskému parlamentu, zašle jeho opis přidruženým státům.
3. Na žádost jedné z přidružených stran se uskuteční předběžná výměna názorů ve smíšeném výboru nebo jiným vhodným způsobem, který může být formální nebo neformální. Před přijetím daného aktu přidružené strany na žádost jedné z nich znovu vzájemně konzultují důležité body. Přidružené státy ve vhodných případech informují Evropskou komisi o svých reakcích a mohou uvést svou příslušnou specifickou situaci.

4. Pokud Evropská komise vypracovává akty v přenesené pravomoci ve smyslu článku 290 Smlouvy o fungování EU podle jednoho z legislativních aktů, na které se vztahuje jeden nebo více protokolů k této dohodě, zapojí se přidružené státy do vypracovávání jejích návrhů v co největší míře.

5. Pokud Evropská komise vypracovává prováděcí akty ve smyslu článku 291 Smlouvy o fungování EU podle jednoho z legislativních aktů, na které se vztahuje jeden nebo více protokolů k této dohodě, zapojí přidružené státy v co největší míře do přípravy svých návrhů, které následně předloží výborům, jež jsou Evropské komisi nápomocny při výkonu jejích výkonných pravomocí. Evropská komise konzultuje své návrhy s odborníky přidružených států stejným způsobem a ve stejných lhůtách, jako je konzultuje s odborníky členských států EU.

6. V případech, kdy je Radě EU předložena věc postupem použitelným pro daný druh výboru, sdělí Evropská komise Radě EU názory odborníků přidružených států.

7. Je-li to nutné k zajištění řádného fungování této dohody, odborníci přidružených států se podílejí na práci výborů, na něž se nevztahují odstavce 4 a 5. Seznamy těchto výborů a případně dalších výborů s podobnými charakteristikami se uvedou v protokolech přidružených států. Způsoby tohoto zapojení jsou stanoveny v protokolech přidružených států a přílohách odpovídajících příslušným záležitostem.

KAPITOLA 3

HOMOGENITA

ČLÁNEK 81

Změna příloh

1. Za účelem zajištění souladu se zásadami článku 4 přidružené strany úzce spolupracují s cílem umožnit účinné a rychlé rozhodování smíšených výborů a zajistit, aby právní akty EU přijaté v oblastech, na které se vztahuje tato dohoda, byly začleněny do příslušných příloh co nejdříve po jejich přijetí a předání přidruženým státům.
2. Smíšené výbory přijímají rozhodnutí o změnách příloh s cílem zajistit v co největší míře souběžné uplatňování těchto právních aktů v EU a vnitrostátních právních předpisů, kterými se provádějí v přidružených státech. V případě jakýchkoli obtíží se formálně nebo neformálně posílí konzultace mezi přidruženými stranami s cílem nalézt vzájemně přijatelné řešení, včetně možnosti vzít na vědomí rovnocennost vnitrostátních právních předpisů. Dotčený přidružený stát předá EU písemně všechny užitečné informace, aby bylo možné situaci důkladně posoudit.

3. Rozhodnutí smíšených výborů podle odstavce 2 tohoto článku musí být přijata nejpozději po uplynutí šesti měsíců ode dne postoupení věci příslušnému smíšenému výboru. Pokud po uplynutí této lhůty přidružený stát stále nesouhlasí se začleněním právního aktu EU do příslušné přílohy v souladu s odstavcem 1 tohoto článku, použije se postup pro řešení sporů stanovený v článku 90 rámcové dohody. Má se za to, že záležitost byla postoupena příslušnému smíšenému výboru podle čl. 90 odst. 1 rámcové dohody do konce tohoto období.

4. Pokud některé rozhodnutí smíšeného výboru mění přílohu, která v souladu s touto změnou odkazuje na právní akty EU, a pokud tato změna vyžaduje přijetí prováděcích opatření v dotčeném přidruženém státě, musí být tato opatření přijata ve lhůtě, která je stejná jako lhůta stanovená pro provádění těchto právních aktů EU členskými státy EU, pokud smíšený výbor nerozhodne jinak. Tato lhůta začíná dnem vstupu rozhodnutí smíšeného výboru v platnost.

ČLÁNEK 82

Ústavní požadavky přidružených států

1. Pokud může být rozhodnutí přijaté smíšeným výborem provedeno v přidruženém státě až po splnění určitých ústavních požadavků, vstoupí toto rozhodnutí v platnost v právním řádu tohoto státu po splnění těchto požadavků. Datum vstupu v platnost se oznámí EU.

2. Nedojde-li po uplynutí lhůty šesti měsíců od rozhodnutí smíšeného výboru k tomuto oznámení, použije se rozhodnutí smíšeného výboru prozatímně, dokud nebudou splněny ústavní požadavky stanovené v předchozím odstavci, ledaže přidružený stát EU oznámí, že k tomuto prozatímnímu použití nemůže dojít a proč.
3. Pokud po uplynutí dvanácti měsíců od rozhodnutí smíšeného výboru není toto rozhodnutí v přidruženém státě provedeno, použije se článek 90 rámcové dohody.

ČLÁNEK 83

Automatický postup

1. Odchylně od článku 81 rámcové dohody platí, že pokud příloha I protokolu přidruženého státu odkazuje na právní akt EU, považuje se tento odkaz za odkaz na aktualizovaný právní akt, aniž by bylo nutné nové právní akty začlenit do přílohy I.
2. Pro účely odstavce 1 se „aktualizací právního aktu“ rozumí:
 - a) úplné nahrazení základního právního aktu EU novým základním právním aktem;
 - b) přijetí právních aktů v přenesené pravomoci Evropskou komisí za účelem doplnění nebo změny některých jiných než podstatných prvků základního právního aktu;
 - c) následné změny aktů v přenesené pravomoci uvedených v písmenu b) tohoto odstavce;

- d) přijetí prováděcích aktů Evropskou komisí nezbytných k provedení základního právního aktu;
 - e) následné změny prováděcích aktů uvedených v písmenu d) tohoto odstavce.
3. Smíšené výbory každoročně v zájmu transparentnosti berou na vědomí právní akty, které podléhají automatickému postupu.

ČLÁNEK 84

Zjednodušený postup

1. Odchylně od článku 81 rámcové dohody, a aniž je dotčen článek 83 rámcové dohody, přijmou přidružené státy souběžně s členskými státy EU opatření odpovídající opatřením přijatým členskými státy EU podle příslušných právních aktů EU přijatých v těchto oblastech, aniž by bylo nutné tyto nové právní akty začlenit do přílohy I protokolu přidruženého státu:
- a) opatření pro tlumení nákaz zvířat;
 - b) potraviny a krmiva ze třetích zemí, které podléhají omezením;
 - c) neobchodní přesuny zvířat v zájmovém chovu;
 - d) dovoz ze třetích zemí;
 - e) uvolňování do životního prostředí.

2. Aniž je dotčen postup stanovený v článku 77 rámcové dohody, může být seznam uvedený v odstavci 1 tohoto článku změněn rozhodnutím smíšeného výboru.
3. Smíšené výbory každoročně pro účely transparentnosti berou na vědomí právní akty EU, které podléhají zjednodušenému postupu.

ČLÁNEK 85

Jednotný výklad

1. Tato dohoda a právní akty EU, na které se v ní odkazuje, se vykládají a uplatňují jednotně.
2. Pokud jejich uplatňování zahrnuje pojmy práva EU, ustanovení této dohody a právních aktů EU, na které se v ní odkazuje, se vykládají a uplatňují v souladu s judikaturou SDEU, ať už byla vydána před podpisem této dohody, nebo po něm.
3. Smíšené výbory přezkoumávají vývoj judikatury SDEU s cílem zjistit případný rozpor mezi vnitrostátním právním řádem přidruženého státu a rozsudkem SDEU a zkoumají, jak jej odstranit.

4. Pokud přidružený stát, který byl Evropskou komisí upozorněn na existenci rozporu mezi svým vnitrostátním právním řádem a rozsudkem SDEU, nepřijme ve lhůtě šesti měsíců nezbytná opatření k odstranění tohoto rozporu, použije se postup stanovený v článku 90 rámcové dohody. Má se za to, že do konce této lhůty byla záležitost postoupena příslušnému smíšenému výboru podle čl. 90 odst. 1 rámcové dohody.

KAPITOLA 4

KONTROLNÍ POSTUP

ČLÁNEK 86

Obecná kontrola

1. S cílem zajistit jednotnou kontrolu nad uplatňováním této dohody Evropská komise a vnitrostátní orgány přidružených států spolupracují, vyměňují si informace a vzájemně konzultují o všech otázkách politiky kontroly a jednotlivých případech.
2. Kontrolu nad uplatňováním této dohody provádějí přidružené strany společně v rámci příslušného smíšeného výboru. Pokud Evropská komise nebo vnitrostátní orgány přidruženého státu zjistí případ neuplatňování nebo nesprávného uplatňování, předají jej smíšenému výboru s cílem nalézt přijatelné řešení. Není-li řešení nalezeno, použije se postup stanovený v článku 90 rámcové dohody.
3. Příslušné orgány přidružených stran mohou přijímat a přezkoumávat stížnosti týkající se uplatňování této dohody. Po obdržení těchto stížností informují druhou přidruženou stranu.

ČLÁNEK 87

Kontrola ve specifických odvětvích

1. Pokud právní akty EU uvedené v přílohách svěřují Evropské komisi pravomoci, včetně rozhodovacích nebo výkonných pravomocí, vůči příslušným orgánům členských států EU, hospodářským subjektům nebo jednotlivcům, má Evropská komise stejné pravomoci obdobně vůči přidruženým státům a jejich fyzickým a právnickým osobám. V protokolech mohou být uvedena zvláštní ustanovení.
2. Za účelem plnění svých úkolů podle odstavce 1 může Evropská komise požádat příslušné orgány přidružených států a dotčené fyzické a právnické osoby o jakékoli informace, které považuje za nezbytné.

ČLÁNEK 88

Spolupráce s příslušnými orgány členských států EU a orgány EU

Přidružený stát se může při plnění svých povinností, pokud jde o provádění a účinné uplatňování této dohody, opírat o spolupráci jednoho nebo více členských států EU nebo orgánů EU. V těchto případech přidružený stát přijme opatření, která stanoví podrobnosti této spolupráce, a informuje o nich Evropskou komisi v rámci příslušného smíšeného výboru. Těmito opatřeními nejsou nijak dotčeny pravomoci Evropské komise.

KAPITOLA 5

ŘEŠENÍ SPORŮ A SOUDNÍ PŘEZKUM

ČLÁNEK 89

Zásada výlučnosti

Přidružené strany nepředloží spor týkající se výkladu nebo uplatňování této dohody nebo právních aktů EU, na které se v ní odkazuje, k jinému způsobu řešení, než který je stanoven v této dohodě.

ČLÁNEK 90

Řešení sporů mezi přidruženými stranami

1. V případě obtíží se přidružené strany vzájemně konzultují a usilují o to, aby tato dohoda fungovala účinně a aby se případný problém vyřešil prostřednictvím konstruktivního dialogu. V případě sporu týkajícího se výkladu nebo uplatňování této dohody nebo právního aktu EU, na který se v ní odkazuje, může EU nebo přidružený stát písemným oznámením postoupit věc příslušnému smíšenému výboru. EU nebo přidružený stát, který má v úmyslu postoupit věc smíšenému výboru podle tohoto odstavce, o tom předem informuje druhou stranu.

2. Pokud EU nebo přidružený stát postoupí záležitost smíšenému výboru, smíšený výbor se sejde co nejdříve do dvou měsíců poté, co mu byla záležitost postoupena. Smíšenému výboru musí být poskytnuty všechny relevantní informace, aby bylo možné situaci podrobně prozkoumat. Smíšený výbor prozkoumá všechny možnosti pro nalezení řešení v souladu s touto dohodou a může přijmout jakékoli rozhodnutí, které může být za tímto účelem užitečné.
3. Pokud smíšený výbor není schopen nalézt řešení obtíží uvedených v prvním odstavci ve lhůtě šesti měsíců ode dne prvního setkání podle tohoto článku, může kterákoli přidružená strana věc postoupit SDEU. SDEU vykládá ustanovení čl. 85 odst. 1 a 2 rámcové dohody a právní akty EU v nich uvedené pro jejich provádění a uplatňování. Pokud přidružená strana zvažuje postoupení věci SDEU v souladu s tímto odstavcem, neprodleně o tom písemně informuje druhou přidruženou stranu a poskytne jí veškeré příslušné informace.
4. Přidružené státy mají stejná práva jako členské státy a orgány EU a vztahují se na ně stejná řízení před SDEU.
5. Přidružené strany vzájemně konzultují v rámci smíšeného výboru a urovnají svůj spor s cílem zajistit provedení rozsudku SDEU EU nebo přidruženým státem do dvanácti měsíců od data tohoto rozsudku. Za tímto účelem budou smíšenému výboru poskytnuty všechny relevantní informace, které umožní podrobné prozkoumání situace.

6. Pokud se smíšenému výboru nepodaří spor vyřešit, může přijmout rozhodnutí o kompenzačních opatřeních v souvislosti s údajným nesprávným uplatňováním této dohody s cílem napravit případnou nerovnováhu. Toto rozhodnutí bude přijato do dvanácti měsíců ode dne rozsudku SDEU.

7. Pokud smíšený výbor nepřijme rozhodnutí podle odstavce 6, může přidružená strana, která tvrdí, že je tato dohoda uplatňována nesprávně, přijmout kompenzační opatření k nápravě případné nerovnováhy, včetně pozastavení celé této dohody nebo její části. Rozsah a doba trvání těchto opatření jsou omezeny na to, co je nezbytně nutné k nápravě situace a co nejmenšímu narušení fungování této dohody.

8. Přidružená strana, které se opatření uvedená v odstavci 7 týkají, může předložit smíšenému výboru své připomínky za účelem rozhodnutí o přiměřenosti těchto opatření. Pokud smíšený výbor není schopen rozhodnout do tří měsíců od postoupení záležitosti, může kterákoli přidružená strana postoupit otázku přiměřenosti těchto opatření k rozhodčímu řízení v souladu s rámcovým protokolem 6. Tímto rozhodčím řízením nelze projednávat otázky týkající se výkladu této dohody, jak je uvedeno v odstavci 3. Rozhodčí rozhodnutí je pro přidružené strany závazné.

Pokud byla přijata kompenzační opatření nebo opatření k pozastavení podle odstavce 6 nebo 7, zůstávají práva jednotlivců na základě této dohody ke dni vstupu těchto opatření v platnost zachována, stejně jako související povinnosti podle této dohody.

ČLÁNEK 91

Soudní přezkum

1. Přezkum zákonnosti právních aktů EU přijatých orgány, institucemi nebo agenturami EU v oblasti působnosti této dohody spadá do výlučné pravomoci SDEU.
2. Právní akty EU uvedené v odstavci 1, které jsou určeny přidruženému státu nebo fyzické či právnické osobě s bydlištěm nebo sídlem v přidruženém státě, podléhají přezkumu SDEU. Přezkum se provede podle článku 263 Smlouvy o fungování EU.
3. Bez ohledu na uplynutí lhůty stanovené v čl. 263 šestém pododstavci Smlouvy o fungování EU se přidružený stát, jakož i každá fyzická nebo právnická osoba s bydlištěm nebo sídlem na jeho území může v řízení, v němž je předmětem sporu obecně závazný akt přijatý orgánem, institucí nebo agenturou EU, odvolat na důvody uvedené v čl. 263 druhém pododstavci Smlouvy o fungování EU, aby se mohl dovolávat nepoužitelnosti tohoto aktu před SDEU.

ČLÁNEK 92

Žaloba pro nečinnost

1. Přidružený stát, jakož i každá fyzická nebo právnická osoba, která má bydliště nebo je usazena na jeho území, může u SDEU podat stížnost, že orgán, instituce nebo agentura EU neurčila pro tuto osobu jiný akt, než je doporučení nebo stanovisko, který je v rozporu s touto dohodou.

2. Opatření podle odstavce 1 je přípustné pouze tehdy, pokud byly orgán, instituce nebo agentura EU nejprve vyzvány k jednání. Jestliže se orgán, instituce nebo jiný subjekt EU ve lhůtě dvou měsíců od této výzvy nevyjádří, může být žaloba podána v další lhůtě dvou měsíců.

ČLÁNEK 93

Odvolání v případě mimosmluvní odpovědnosti

V případech mimosmluvní odpovědnosti a v souladu s touto dohodou se přidružený stát, jakož i fyzické nebo právnické osoby s bydlištěm nebo sídlem na jeho území, mohou obrátit na SDEU s žádostí o náhradu škody způsobené činnostmi orgánů, institucí nebo jiných subjektů EU nebo jejich úředníků při výkonu jejich funkce.

ČLÁNEK 94

Žádost o rozhodnutí o předběžné otázce

1. Pokud je ve věci projednávané soudem přidruženého státu vnesena otázka týkající se výkladu této dohody nebo platnosti aktu přijatého orgány, institucemi nebo jinými subjekty EU v oblasti působnosti této dohody, může tento soud požádat Soudní dvůr EU o rozhodnutí o předběžné otázce.
2. Vystane-li taková otázka při jednání před soudem přidruženého státu, jehož rozhodnutí nelze napadnout opravnými prostředky podle vnitrostátního práva přidruženého státu, je tento soud povinen obrátit se na SDEU.

3. Přidružený stát má právo předložit SDEU vyjádření k věci nebo písemné připomínky v případech, kdy soud v členském státě EU požádal o rozhodnutí o předběžné otázce týkající se této dohody nebo kdy tak učinil soud v přidruženém státě v případě podle odstavce 1.

ČLÁNEK 95

Rozhodné právo pro řízení před SDEU

V případě podání žaloby k SDEU podle článků 90 až 94 rámcové dohody se na řízení před SDEU použije stejný postup, který je stanoven v právu EU pro obdobné žaloby založené na Smlouvě o fungování EU.

ČLÁNEK 96

Rozsudky SDEU

1. Rozsudky SDEU vydané na základě této dohody jsou závazné.
2. Orgán, instituce nebo jiný subjekt EU, jejichž akt byl prohlášen za neplatný nebo jejichž nečinnost byla prohlášena za odporující této smlouvě, jsou povinny přijmout nezbytná opatření s cílem vyhovět rozsudku SDEU.

KAPITOLA 6

OCHRANNÁ OPATŘENÍ A VYŠŠÍ MOC

ČLÁNEK 97

Ochranná opatření

1. V případě vážných hospodářských, společenských nebo environmentálních obtíží odvětvové nebo regionální povahy, které jsou způsobeny uplatňováním této dohody a u nichž je pravděpodobné, že budou přetrvávat, může přidružená strana jednostranně přijmout vhodná ochranná opatření za podmínek a v souladu s postupy stanovenými v tomto článku.
2. Rozsah a trvání těchto opatření jsou omezeny tím, co je pro nápravu situace nezbytně nutné. Upřednostňují se ta opatření, která co nejméně naruší fungování této dohody.
3. Pokud přidružená strana zvažuje přijetí ochranných opatření podle odstavce 1 tohoto článku, neprodleně o tom informuje druhou přidruženou stranu a poskytne jí veškeré příslušné informace.
4. Přidružené strany neprodleně vzájemně konzultují v rámci příslušného smíšeného výboru s cílem nalézt přijatelné řešení.

5. Dotčená přidružená strana nesmí přijmout ochranná opatření dříve než po uplynutí jednoho měsíce od data oznámení podle odstavce 3, pokud předtím nebyl ukončen postup konzultace v rámci smíšeného výboru. Pokud výjimečné okolnosti vyžadují okamžitý zásah, který vylučuje předchozí konzultaci, může dotčená přidružená strana neprodleně a s výhradou rychlého předložení odůvodněného oznámení smíšenému výboru přijmout taková mimořádná ochranná opatření, která jsou nezbytně nutná k nápravě situace.
6. Dotčená přidružená strana neprodleně oznámí přijatá opatření smíšenému výboru a poskytne mu všechny významné informace.
7. Přijatá ochranná opatření jsou každé tři měsíce od data jejich přijetí předmětem konzultací v rámci smíšeného výboru za účelem jejich případného zrušení před datem, kdy skončí jejich plánovaná platnost, nebo možného omezení jejich oblasti působnosti. Kterákoli přidružená strana může požádat smíšený výbor, aby tato opatření přezkoumal nebo zrušil.
8. Vytváří-li ochranné opatření přijaté přidruženou stranou nerovnováhu mezi právy a povinnostmi podle této dohody, může jakákoli jiná přidružená strana přijmout úměrná vyrovnávací opatření, která jsou nezbytně nutná pro nápravu této nerovnováhy. Upřednostňují se ta opatření, která co nejméně naruší fungování této dohody.

9. Kterákoli přidružená strana může kdykoli požádat smíšený výbor, aby rozhodl o přiměřenosti opatření uvedených v odstavcích 1, 4 nebo 7. Pokud smíšený výbor není schopen rozhodnout do tří měsíců od postoupení záležitosti, může kterákoli přidružená strana postoupit otázku přiměřenosti těchto opatření k rozhodčímu řízení v souladu s rámcovým protokolem 6. Tímto rozhodčím řízením nelze projednávat otázky týkající se výkladu této dohody. Rozhodčí rozhodnutí je pro strany sporu závazné.

ČLÁNEK 98

Vyšší moc

1. V případě teroristického útoku nebo přírodní či člověkem způsobené katastrofy, která postihne přidruženou stranu, může tato přidružená strana okamžitě jednostranně přijmout vhodná ochranná opatření za podmínek a v souladu s postupy stanovenými v tomto článku.
2. Rozsah a trvání těchto opatření jsou omezeny tím, co je pro nápravu situace nezbytně nutné. Upřednostňují se ta opatření, která co nejméně naruší fungování této dohody.
3. Dotčená přidružená strana neprodleně oznámí přijatá opatření smíšenému výboru a poskytne mu všechny významné informace.

4. Přijatá ochranná opatření jsou každé tři měsíce od data jejich přijetí předmětem konzultací v rámci smíšeného výboru za účelem jejich případného zrušení před datem, kdy skončí jejich plánovaná platnost, nebo možného omezení jejich oblasti působnosti. Kterákoli přidružená strana může kdykoli požádat smíšený výbor, aby tato opatření přezkoumal nebo zrušil.

5. Vytváří-li ochranné opatření přijaté přidruženou stranou nerovnováhu mezi právy a povinnostmi podle této dohody, může jakákoli jiná přidružená strana přijmout úměrná vyrovnávací opatření, která jsou nezbytně nutná pro nápravu této nerovnováhy. Upřednostňují se ta opatření, která co nejméně naruší fungování této dohody.

6. Každá přidružená strana může požádat smíšený výbor, aby rozhodl o přiměřenosti opatření uvedených v odstavci 1 nebo 5. Pokud smíšený výbor není schopen rozhodnout do tří měsíců od postoupení záležitosti, může kterákoli přidružená strana postoupit otázku přiměřenosti těchto opatření k rozhodčímu řízení v souladu s rámcovým protokolem 6. Tímto rozhodčím řízením nelze projednávat otázky týkající se výkladu ustanovení této dohody. Rozhodčí rozhodnutí je pro strany sporu závazné.

ČLÁNEK 99

Rozhodnutí, která ukládají peněžité závazky

1. Rozhodnutí přijatá Evropskou komisí podle této dohody, která ukládají peněžité závazky jiným osobám než státům, jsou vykonatelná. Totéž platí pro rozsudky SDEU, které ukládají tyto závazky v rámci metod řešení sporů stanovených v této dohodě.
2. Výkon se řídí předpisy občanského práva procesního platnými ve státě, na jehož území se provádí. Doložku vykonatelnosti připojí po přezkoumání rozhodnutí, omezeném jen na ověření pravosti, orgány, které každý členský stát EU a přidružený stát určí k tomuto účelu a uvědomí o něm druhou přidruženou stranu.
3. Jsou-li tyto formální náležitosti splněny na návrh dotčené strany, může tato strana přistoupit k výkonu rozhodnutí tím, že věc předloží přímo příslušnému orgánu v souladu s právem státu, na jehož území má být výkon rozhodnutí proveden. Výkon rozhodnutí může být zastaven pouze na základě rozhodnutí SDEU. Kontrola řádného provádění výkonu však spadá do pravomoci soudů dotčených států.

ČÁST VIII

OBEČNÁ A ZÁVĚREČNÁ USTANOVENÍ

ČLÁNEK 100

Provádění

Přidružené strany přijmou veškerá obecná nebo zvláštní opatření nezbytná k plnění svých povinností podle této dohody, příslušných protokolů a právních aktů EU uvedených v této dohodě a zdrží se veškerých opatření, která by mohla ohrozit dosažení jejich cílů.

ČLÁNEK 101

Systém vlastnictví majetku

Tato dohoda se nijak nedotýká úpravy vlastnictví uplatňované v přidružených stranách.

ČLÁNEK 102

Bezpečnostní výjimky

Žádné ustanovení této dohody nebrání kterékoliv přidružené straně, aby přijala opatření, která:

- a) jsou nezbytná, aby tato strana zabránila zpřístupnění informací v rozporu s podstatnými zájmy své bezpečnosti;
- b) jsou spjata s výrobou zbraní, střeliva a válečného materiálu nebo jiných výrobků nepostradatelných pro účely obrany nebo obchodu s nimi, nebo které se týkají výzkumu, vývoje nebo výroby nepostradatelných pro účely obrany za předpokladu, že tato opatření neovlivní nepříznivě podmínky hospodářské soutěže ohledně výrobků, které nejsou určeny výlučně k vojenským účelům;
- c) souvisí se štěpnými a termonukleárními materiály nebo materiály, které slouží k jejich výrobě;
- d) jsou nezbytná pro vlastní bezpečnost v případě vážných vnitřních nepokojů ohrožujících veřejný pořádek, v případě války nebo vážného mezinárodního napětí vytvářejícího nebezpečí války, anebo proto, aby dostála závazkům, jež přijala v rámci Charty Organizace spojených národů za účelem udržování míru a mezinárodní bezpečnosti.

ČLÁNEK 103

Omezující opatření EU

Přidružené státy přijmou opatření nezbytná k zajištění toho, aby práva a povinnosti vyplývající z této dohody neumožňovaly ani nedovolovaly v rámci jejich jurisdikce jakýmkoli způsobem obcházet omezující opatření EU přijatá podle článku 29 Smlouvy o Evropské unii (dále jen „Smlouva o EU“) a článku 215 Smlouvy o fungování EU.

ČLÁNEK 104

Územní oblast působnosti

1. Rámcová dohoda a rámcové protokoly se vztahují na území, na něž se vztahují Smlouva o EU a Smlouva o fungování EU, za podmínek stanovených v těchto smlouvách, a na příslušná území Andorrry a San Marina.
2. Každý z protokolů přidružených států se vztahuje na území, na něž se vztahují Smlouva o EU a Smlouva o fungování EU, za podmínek stanovených v těchto smlouvách a na území dotčeného přidruženého státu.

ČLÁNEK 105

Budoucí přistoupení k Unii

1. EU oznámí přidruženým státům každou novou žádost třetí země o přistoupení k EU. Výbor pro přidružení přezkoumá veškeré účinky přistoupení třetí země k EU na tuto dohodu před datem přistoupení.
2. Smluvní strany v nezbytném rozsahu změní tuto dohodu před vstupem dohody o přistoupení třetí země k EU v platnost v souladu se svými vnitřními postupy.
3. Tato dohoda se použije ve vztahu ke každému novému členskému státu EU ode dne přistoupení tohoto nového členského státu k EU.

ČLÁNEK 106

Změna rámcové dohody

Každá smluvní strana může ostatním smluvním stranám předložit návrhy na změnu této rámcové dohody. Návrhy na změnu této rámcové dohody jsou předmětem jednání mezi smluvními stranami v rámci výboru pro přidružení. Pokud se smluvní strany dohodnou na revizi rámcové dohody, bude podepsána a přijata smluvními stranami a vstoupí v platnost po oznámení všech smluvních stran o dokončení jejich příslušných vnitřních postupů a po uložení ratifikačních listin.

ČLÁNEK 107

Změna rámcových protokolů

Každá smluvní strana může ostatním smluvním stranám předložit návrhy na změnu rámcového protokolu. Návrhy na změnu rámcového protokolu jsou předmětem jednání mezi smluvními stranami v rámci výboru pro přidružení. Pokud se smluvní strany dohodnou na změně rámcového protokolu, bude podepsán a přijat smluvními stranami a vstoupí v platnost po oznámení všech smluvních stran o dokončení jejich příslušných vnitřních postupů a po uložení ratifikačních listin.

ČLÁNEK 108

Změna protokolů přidružených států

EU nebo dotčený přidružený stát může předložit návrhy na změnu příslušného protokolu přidruženého státu. Návrhy na změnu protokolu přidruženého státu jsou předmětem jednání mezi přidruženými stranami v rámci příslušného smíšeného výboru. Pokud se přidružené strany dohodnou na změně protokolu přidruženého státu, smíšený výbor tuto změnu přijme. Pokud v souladu s čl. 77 odst. 2 protokol přidruženého státu stanoví, že změna celého protokolu nebo jeho části může vstoupit v platnost až po dokončení vlastních vnitřních postupů přidružených stran, rozhodnutí smíšeného výboru nabývá účinku až po oznámení všech přidružených stran o dokončení jejich příslušných vnitřních postupů.

ČLÁNEK 109

Protokoly a přílohy

Rámcové protokoly, protokoly přidružených států, přílohy a akty v nich uvedené a upravené pro účely této dohody, tvoří nedílnou součást této dohody a mají stejnou právní platnost.

ČLÁNEK 110

Stávající dohody

1. Nestanoví-li tato dohoda, a zejména rámcový protokol 2 a protokoly přidruženého státu jinak, je uplatňování ustanovení této dohody nadřazeno uplatňování ustanovení stávajících dvoustranných dohod, které váží EU na jedné straně a jeden z přidružených států na straně druhé, v rozsahu, v němž stejný předmět upravuje tato dohoda.
2. Nestanoví-li tato dohoda jinak, pokud se v ní odkazuje na dvoustranné dohody, které váží EU na jedné straně a jeden z přidružených států na straně druhé, nebo na jejich část, rozumí se jimi i jejich změny a dohody, které na ně navazují a které vstoupí v platnost pro obě přidružené strany v den vstupu této dohody v platnost nebo později.

ČLÁNEK 111

Jazyky

1. Tato dohoda je sepsána v jednom originále v jazyce anglickém, bulharském, českém, dánském, estonském, finském, francouzském, chorvatském, irském, italském, katalánském, litevském, lotyšském, maďarském, maltském, německém, nizozemském, polském, portugalském, rumunském, řeckém, slovenském, slovinském, španělském a švédském, přičemž všechna znění mají stejnou platnost.
2. Znění právních aktů EU uvedených v této dohodě o přidružení mají stejnou platnost v anglickém, bulharském, českém, dánském, estonském, finském, francouzském, chorvatském, irském, italském, litevském, lotyšském, maďarském, maltském, německém, nizozemském, polském, portugalském, rumunském, řeckém, slovenském, slovinském, španělském a švédském jazyce, jak jsou zveřejněna v *Úředním věstníku Evropské unie*, a tyto akty se za účelem jejich ověření vyhotoví i v katalánském jazyce.

ČLÁNEK 112

Vstup v platnost a ukončení platnosti

1. Smluvní strany ratifikují, uzavírají a schvalují tuto dohodu v souladu se svými ústavními nebo institucionálními požadavky. Tato dohoda vstupuje v platnost mezi třemi smluvními stranami prvním dnem druhého měsíce následujícího po posledním oznámení o uložení ratifikačních listin, listin o uzavření nebo schválení u Generálního sekretariátu Rady EU, který je depozitářem této dohody.

2. Až do dokončení postupů ratifikace, uzavření nebo schválení podle odstavce 1 smluvní strany prozatímně provádějí tuto dohodu od prvního dne měsíce následujícího po měsíci, v němž smluvní strana uložila své ratifikační listiny, listiny o uzavření nebo schválení u Generálního sekretariátu Rady EU, pokud jiná smluvní strana neoznámí, že se toto prozatímní provádění nemůže uskutečnit.
3. Nejsou-li splněny podmínky pro prozatímní provádění mezi všemi třemi smluvními stranami podle odstavce 2, použije se tato dohoda mezi EU a jedním z přidružených států od prvního dne druhého měsíce následujícího po měsíci, v němž EU nebo tento přidružený stát uložil své ratifikační listiny, listiny o uzavření nebo schválení u Generálního sekretariátu Rady EU, pokud některá ze stran neoznámí, že se toto prozatímní provádění nemůže uskutečnit. Po dobu platnosti této dohody podle tohoto odstavce se odkazy na „výbor pro přidružení“ uvedené v člancích 75, 105, 106 a 107 rámcové dohody považují za odkazy na příslušný „smíšený výbor“. Po stejnou dobu rozhoduje tento smíšený výbor o všech technických úpravách dohody o přidružení nezbytných k zajištění jejího řádného fungování.
4. Každá přidružená strana může tuto dohodu vypovědět písemným oznámením svého rozhodnutí druhé přidružené straně. Tato dohoda přestává platit mezi příslušnými přidruženými stranami šest měsíců po obdržení výpovědi za podmínek stanovených v odstavci 5.
5. Tato dohoda se nadále použije mezi EU a zbývajícím přidruženým státem, pokud se vypovězení této dohody jedním z přidružených států netýká všech smluvních stran.

6. Pokud tato dohoda o přidružení přestane platit, práva a povinnosti, které jednotlivci a hospodářské subjekty na základě této dohody již získali, jsou zachovány. EU a dotčený přidružený stát či státy rozhodnou po vzájemné dohodě, jaká opatření se přijmou v souvislosti s právy, která jsou v procesu nabývání. Tímto odstavcem nejsou dotčena zvláštní ustanovení v článku 90 rámcové dohody.

7. Od data, od kterého je tato dohoda prozatímně prováděna podle odstavce 2 nebo uplatňována mezi EU a jedním z přidružených států podle odstavce 3, se odkazy v této dohodě na „datum vstupu této dohody v platnost“ nebo na „vstup této dohody v platnost“ považují za odkazy na datum, od kterého je tato dohoda prozatímně prováděna podle odstavce 2 nebo uplatňována mezi Unií a jedním z přidružených států podle odstavce 3.

NA DŮKAZ ČEHOŽ připojili níže podepsaní řádně zplnomocnění zástupci k této dohodě své podpisy.

V ... dne ...

Za Evropskou unii

Za Andorrské knížectví

Za Republiku San Marino

RÁMCOVÝ PROTOKOL 1 O HORIZONTÁLNÍCH PŘIZPŮSOBENÍCH

ČLÁNEK 1

Uplatňování *acquis* EU a zvláštní přizpůsobení

Ustanovení právních aktů, na něž se odkazuje v protokolech přidružených států, jsou použitelná v souladu s touto dohodou a s tímto rámcovým protokolem, nestanoví-li daný protokol přidruženého státu jinak. Zvláštní přizpůsobení nezbytná pro jednotlivé právní akty EU jsou stanovena v příloze protokolu přidruženého státu, v němž je příslušný právní akt uveden.

ČLÁNEK 2

Body odůvodnění právních aktů

Body odůvodnění právních aktů, na něž se odkazuje, nejsou přizpůsobeny pro účely dohody. V rámci této dohody mají význam jen v takové míře, jež je třeba pro správný výklad a použití ustanovení těchto právních aktů.

ČLÁNEK 3

Přechodná opatření

1. Pokud je v příloze protokolu přidruženého státu uveden odkaz na tento článek týkající se právního aktu EU, použijí se odstavce 2 až 5.
2. Povinnost dotčeného přidruženého státu provádět a uplatňovat právní akt EU se pozastavuje do konce období uvedeného v příslušné příloze.
3. Dotčený přidružený stát může kdykoli během období podle odstavce 2 oznámit smíšenému výboru svůj záměr provést právní akt EU před koncem tohoto období. V tom případě přidružený stát uvede datum, ke kterému hodlá tento akt uplatnit. Smíšený výbor přijme rozhodnutí o změně příslušné přílohy.
4. Uplatňování právního aktu mezi EU a dotčeným přidruženým státem se pozastavuje do data, které z níže uvedených nastane dříve:
 - a) první den po skončení období podle odstavce 2, nebo
 - b) den podle odstavce 3.
5. Během pozastavení podle odstavce 2 se vztahy mezi EU a dotčeným přidruženým státem, pokud jde o záležitosti, které spadají do oblasti působnosti právního aktu EU, řídí zvláštními ustanoveními příslušné přílohy.

ČLÁNEK 4

Opatření bez časového omezení uvedeného v příloze

1. Pokud je v příloze protokolu přidruženého státu uveden odkaz na tento článek s ohledem na právní akt EU, použijí se odstavce 2 až 6.
2. Povinnost dotčeného přidruženého státu provádět a uplatňovat právní akt EU se pozastavuje.
3. Dotčený přidružený stát může kdykoli oznámit smíšenému výboru svůj záměr provést právní akt EU. V tom případě přidružený stát uvede datum, ke kterému hodlá tento právní akt uplatnit. Smíšený výbor přijme rozhodnutí o změně příslušné přílohy.
4. Smíšený výbor kdykoliv přezkoumá pozastavení podle odstavce 2, nejpozději však každých pět let, na základě nutnosti řešit vývoj na trhu a dalších zvláštních kritérií, která mohou být stanovena v příslušné příloze. Na základě tohoto přezkumu může smíšený výbor rozhodnout o změně příslušné přílohy s cílem stanovit lhůtu pro provedení a uplatňování právního aktu dotčeným přidruženým státem. Tím není dotčen článek 90 rámcové dohody, který se použije v případě nutnosti k obnovení integrity a homogenity vnitřního trhu.
5. Uplatňování právního aktu mezi EU a dotčeným přidruženým státem se pozastavuje do dne, kdy vstoupí v platnost rozhodnutí smíšeného výboru podle odstavce 3, nebo případně do dne, kdy uplyne lhůta podle odstavce 4.

6. Během pozastavení podle odstavce 2 se vztahy mezi EU a dotčeným přidruženým státem, pokud jde o záležitosti, které spadají do oblasti působnosti právního aktu EU, řídí zvláštními ustanoveními příslušné přílohy.

ČLÁNEK 5

Ustanovení o výborech EU

Postupy, institucionální opatření a další ustanovení týkající se výborů EU obsažená v právních aktech uvedených v protokolech přidružených států jsou stanoveny v článku 67 a čl. 80 odst. 5, 6 a 7 rámcové dohody a v protokolech přidružených států.

ČLÁNEK 6

Ustanovení, která stanoví postupy pro přizpůsobení nebo změny aktů EU

Stanoví-li právní akt uvedený v protokolu přidruženého státu postupy EU pro jeho přizpůsobení, rozšíření nebo změnu nebo pro rozvoj nových politik, iniciativ nebo opatření EU, použije se odpovídající postup rozhodování stanovený v rámcové dohodě.

ČLÁNEK 7

Výměna informací a postupy oznamování

1. Má-li členský stát EU předat informace Evropské komisi, předá tyto informace Evropské komisi rovněž přidružený stát. Totéž platí, pokud mají tyto informace předávat příslušné orgány.

2. Má-li členský stát EU předat informace jednomu nebo více členským státům EU, předá tyto informace rovněž Evropské komisi. Evropská komise předá tyto informace přidruženým státům.

Přidružený stát předá tyto informace jednomu nebo více členským státům EU, které je předají Evropské komisi, aby je sdělila všem členským státům EU. Totéž platí, mají-li informace předávat příslušné orgány.

3. V oblastech, které z důvodů naléhavosti vyžadují rychlý pohyb informací, se uplatňují vhodná odvětvová řešení pro zajištění přímé výměny informací.

4. Není-li v dohodě o přidružení stanoveno jinak, vykonává Evropská komise své funkce v souvislosti s postupy pro ověřování, informování, oznamování nebo konzultace a podobnými záležitostmi obdobně také ve vztahu k přidruženým státům. Tím nejsou dotčeny články 5, 6 a 10 tohoto rámcového protokolu.

5. Evropská komise a příslušný smíšený výbor si vyměňují veškeré informace týkající se těchto záležitostí. Každá otázka, která vznikne v této souvislosti, může být předložena příslušnému smíšenému výboru.

ČLÁNEK 8

Postupy posuzování a sestavování zpráv

Pokud má Evropská komise nebo jiný orgán EU podle právního aktu uvedeného v protokolu přidruženého státu vypracovat zprávu, prohlášení nebo jiný podobný dokument, vypracuje současně odpovídající zprávu, prohlášení nebo podobný dokument ve vztahu k přidruženým státům, není-li v této dohodě stanoveno jinak. Evropská komise a případně přidružené státy vzájemně konzultují a vyměňují si informace během přípravy svých zpráv, jejichž kopie jsou zasílány příslušnému smíšenému výboru.

ČLÁNEK 9

Zveřejňování informací

1. Má-li členský stát EU na základě právního aktu uvedeného v protokolu přidruženého státu zveřejnit určité informace o skutečnostech, postupech a podobně, zveřejní takové informace odpovídajícím způsobem rovněž přidružené státy.

2. Mají-li být na základě právního aktu uvedeného v protokolu přidruženého státu zveřejněny skutečnosti, postupy, zprávy a další obdobné informace v *Úředním věstníku Evropské unie*, odpovídající informace týkající se přidružených států se v něm zveřejní rovněž.

ČLÁNEK 10

Práva a povinnosti

Právy a povinnostmi členských států EU nebo jejich veřejných subjektů, podniků nebo jednotlivců ve vztazích mezi nimi navzájem se rozumí práva a povinnosti přidružených stran, případně jejich příslušných orgánů, veřejných subjektů, podniků nebo jednotlivců.

ČLÁNEK 11

Odkazy na území

Kdykoli právní akty EU, na něž se odkazuje v protokolech přidružených států, zmiňují území „Evropské unie“, „společného trhu“ nebo „vnitřního trhu“, považují se tyto odkazy pro účely této dohody za odkazy na území smluvních stran vymezené v článku 104 rámcové dohody.

ČLÁNEK 12

Odkazy na státní příslušníky členských států EU

Kdykoli právní akty, na něž se odkazuje v protokolech přidruženého státu, zmiňují státní příslušníky členských států EU, považují se tyto odkazy pro účely této dohody za odkazy na státní příslušníky přidružených států.

ČLÁNEK 13

Odkazy na jazyky

Zavádí-li právní akt, na něž se odkazuje v protokolu přidruženého státu, vůči členským státům EU, jejich veřejným subjektům, jejich podnikům nebo jednotlivcům práva a povinnosti týkající se používání některého úředního jazyka EU, považují se odpovídající práva a povinnosti týkající se použití úředního jazyka některé ze smluvních stran za zavedené vůči smluvním stranám, jejich příslušným orgánům, jejich veřejným subjektům, jejich podnikům nebo jednotlivcům.

ČLÁNEK 14

Vstup v platnost a provedení právních aktů

Ustanovení o vstupu v platnost nebo o provádění právních aktů, na něž se odkazuje v protokolech přidružených států, se pro účely této dohody nepoužijí. Lhůty a data, které se použijí pro přidružené státy pro vstup v platnost a provádění právních aktů, na něž se odkazuje, vyplývají z článku 112 rámcové dohody a z ustanovení o přechodných opatřeních.

ČLÁNEK 15

Určení právních aktů EU

Ustanovení, podle nichž je právní akt EU určen členským státům EU, se pro účely této dohody nepoužijí.

RÁMCOVÝ PROTOKOL 2 O STÁVAJÍCÍCH DOHODÁCH

Jak je stanoveno v článku 110 rámcové dohody, smluvní strany se dohodly, že následující stávající dvoustranné dohody zavazující EU na jedné straně a jeden z přidružených států na straně druhé se použijí i po vstupu této dohody v platnost:

- a) Dohoda mezi Evropským společenstvím a Andorrským knížectvím, kterou se stanoví opatření rovnocenná opatřením stanoveným směrnicí Rady 2003/48/ES o zdanění příjmů z úspor ve formě příjmů úrokového charakteru ze dne 15. listopadu 2004, a doprovodné memorandum o porozumění¹ ve znění pozměňovacího protokolu ze dne 12. února 2016²;
- b) Dohoda mezi Evropským společenstvím a Republikou San Marino, kterou se stanoví opatření rovnocenná opatřením stanoveným směrnicí Rady 2003/48/ES o zdanění příjmů z úspor ve formě příjmů úrokového charakteru ze dne 7. prosince 2004, a doprovodné memorandum o porozumění³ ve znění pozměňovacího protokolu ze dne 8. prosince 2015⁴;
- c) Měnová dohoda mezi Evropskou unií a Andorrským knížectvím ze dne 30. června 2011⁵;
- d) Měnová dohoda mezi Evropskou unií a Republikou San Marino ze dne 27. března 2012⁶.

¹ Úř. věst. L 359, 4.12.2004, s. 33.

² Úř. věst. L 268, 1.10.2016, s. 40.

³ Úř. věst. L 381, 28.12.2004, s. 33.

⁴ Úř. věst. C 346, 31.12.2015, s. 3.

⁵ Úř. věst. C 369, 17.12.2011, s. 1.

⁶ Úř. věst. C 121, 26.4.2012, s. 5.

RÁMCOVÝ PROTOKOL 3 O FINANČNÍCH SLUŽBÁCH

PREAMBULE

EU na jedné straně a Andorra a San Marino na straně druhé,

vzhledem k těmto důvodům:

- 1) Tento rámcový protokol zohledňuje specifika přidružených států a způsob, jakým by se jejich trhy finančních služeb integrovaly do vnitřního trhu finančních služeb EU a jeho infrastruktury dohledu. S ohledem na to by měla být zavedena zvláštní pravidla a ustanovení pro bezproblémovou integraci trhů.
- 2) Předpokládá se, že přijetí postupného přístupu k provádění a uplatňování *acquis* EU poskytne přidruženému státu flexibilitu, aby mohl upřednostnit konkrétní segmenty *acquis* EU, pro které hodlá nejprve poskytovat přeshraniční finanční služby. Tento přístup umožňuje přidruženému státu postupně přijímat *acquis* EU a uplatňovat jej postupně s ohledem na své konkrétní podmínky a preference.

- 3) Posouzení infrastruktury dohledu přidruženého státu prostřednictvím posouzení přístupu na vnitřní trh EU s finančními službami a následných pravidelných posouzení slouží k hodnocení její účinnosti, spolehlivosti a vhodnosti s ohledem na charakteristiky finančního sektoru přidruženého státu, jako je jeho povaha, rozmanitost, velikost a složitost. Spolehlivý rámec dohledu je zásadní pro zajištění integrity a stability vnitřního trhu EU, podporu důvěry mezi účastníky trhu a ochranu zájmů spotřebitelů a investorů. Orgánům dohledu EU je svěřena klíčová úloha při provádění těchto posouzení, která v případě potřeby vyžadují aktivní spolupráci a součinnost příslušných orgánů členských států EU.
- 4) Aby se zabránilo zneužívání práva usazování, je nutné vyžadovat, aby finanční subjekty se sídlem v přidruženém státě poskytovaly alespoň část svých služeb v rámci této jurisdikce. Orgány dohledu přidruženého státu zabrání vytváření právnických osob s nulovou nebo minimální podstatou, které v jejich jurisdikci nevykonávají žádnou nebo jen velmi malou hospodářskou činnost,

SE DOHODLY TAKTO:

ČÁST I

OBECNÁ USTANOVENÍ

ČLÁNEK 1

Cíle

Cíle tohoto rámcového protokolu jsou:

- a) zajistit integritu rozšířeného vnitřního trhu EU, transparentnost trhu, ochranu spotřebitelů a investorů a řešit rizika spojená s podvody na spotřebitelích, praním peněz a finanční trestnou činností;
- b) podporovat předcházení potenciálním rizikům pro finanční stabilitu;
- c) vytvořit rámec pro postupný soulad předpisů a opatření dohledu přidruženého státu s celým *acquis* EU v oblasti finančních služeb;
- d) usnadnit postupné rozšíření vnitřního trhu EU s finančními službami na přidružený stát;
- e) podporovat loajální spolupráci v regulaci a dohledu v oblasti finančních služeb mezi EU a přidruženým státem.

ČLÁNEK 2

Definice

Pro účely tohoto rámcového protokolu se rozumí:

- a) „finančními službami“ služby regulované právními akty uvedenými v přílohách IX, XII a XXII obou protokolů přidružených států;
- b) „orgány dohledu EU“ Evropský orgán pro bankovníctví, Evropský orgán pro cenné papíry a trhy, Evropský orgán pro pojišťovnictví a zaměstnanecké penzijní pojištění a Úřad pro boj proti praní peněz a financování terorismu.

ČLÁNEK 3

Podmínky přístupu na vnitřní trh EU

1. Přidruženému státu je povolen přístup na vnitřní trh EU s finančními službami, pokud jsou splněny tyto podmínky:
 - a) kompletní, úplné a účinné provádění a uplatňování všech ustanovení vztahujících se na odvětví finančních služeb, která jsou stanovena v přílohách IX, XII a XXII příslušného protokolu přidruženého státu;
 - b) existence a řádné fungování kapacit a opatření v oblasti dohledu nad sektorem finančních služeb;

- c) uzavření memoranda o porozumění mezi příslušnými orgány přidruženého státu a orgány dohledu EU týkajícího se spolupráce v oblasti dohledu, výměny informací a konzultací.
2. Za účelem posouzení, zda byly splněny podmínky stanovené v odst. 1 písm. a) a b), provede Evropská komise komplexní hodnocení v souladu s ustanoveními části II tohoto rámcového protokolu. Toto hodnocení zahrnuje přezkum finančního sektoru přidruženého státu, posouzení provádění a uplatňování příslušného *acquis* EU a posouzení infrastruktury dohledu přidruženého státu.
3. Hodnocení podle odstavce 2 se provede na žádost přidruženého státu, jakmile se tento stát přesvědčí, že byly splněny podmínky stanovené v odstavci 1. Přidružený stát podá svou žádost prostřednictvím podvýboru pro finanční služby zřízeného podle článku 20 tohoto rámcového protokolu.

ČLÁNEK 4

Částečný přístup na vnitřní trh EU

1. Přidružený stát se může rozhodnout, že nebude usilovat o přístup na celý vnitřní trh EU s finančními službami, a to tak, že dočasně vyloučí jeden nebo více z těchto segmentů trhu:
- a) bankovníctví;
 - b) pojištění a zajištění;

- c) správa majetku;
- d) trhy s cennými papíry.

Pro účely prvního pododstavce přidružený stát oznámí Evropské komisi svůj záměr do jednoho roku ode dne vstupu této dohody v platnost a uvede segmenty, které si přeje dočasně vyloučit. Po obdržení tohoto oznámení poskytne Evropská komise přidruženému státu do dvou měsíců odpověď a sdělí mu seznam ustanovení EU, která přidružený stát dočasně nebude muset provádět a uplatňovat.

2. V návaznosti na odpověď podle odst. 1 druhého pododstavce přijme smíšený výbor zřízený podle článku 76 rámcové dohody rozhodnutí v souladu s článkem 81 rámcové dohody o změně přílohy IX příslušného protokolu přidruženého státu na základě seznamu poskytnutého Evropskou komisí přidruženému státu, a to s cílem upřesnit:

- a) seznam ustanovení EU, které musí přidružený stát plně provádět a uplatňovat;
- b) seznam ustanovení EU, jejichž úplné provádění a uplatňování přidruženým státem je dočasně pozastaveno podle odstavce 1 tohoto článku.

3. Pokud se přidružený stát rozhodne pro výjimku stanovenou v odstavci 1 tohoto článku, použije se článek 3 tohoto rámcového protokolu pouze na segment nebo segmenty trhu, pro které si přidružený stát přeje získat přístup na trh, a to po dobu platnosti této výjimky.

4. Pokud si přidružený stát bude později přát získat přístup na vnitřní trh EU v jednom nebo více segmentech, pro které původně požádal o výjimku podle odstavce 1, náležitě o svém záměru informuje Evropskou komisi. Smíšený výbor změní přílohu IX příslušného protokolu přidruženého státu v souladu s článkem 81 rámcové dohody s cílem aktualizovat seznam použitelných ustanovení *acquis* EU. Ustanovení, na která se již nevztahuje výjimka, musí přidružený stát řádně provést a uplatňovat předtím, než získá na tyto segmenty přístup. Hodnocení podle čl. 3 odst. 2 tohoto rámcového protokolu se provádí pokaždé, když se přidružený stát rozhodne usilovat o přístup na další segment trhu.

5. Výjimka stanovená v odstavci 1 tohoto článku nesmí trvat déle než patnáct let ode dne vstupu této dohody v platnost. Nejpozději jeden rok před koncem maximální doby trvání výjimky změní přidružené strany přílohu IX protokolu přidruženého státu s cílem zajistit, že přidružený stát provede a bude uplatňovat všechna příslušná ustanovení *acquis* EU přede dnem skončení platnosti této výjimky. Šest měsíců před uplynutím této lhůty přidružený stát zcela, úplně a účinně provede a uplatní všechny předpisy EU pro odvětví finančních služeb. Hodnocení podle čl. 3 odst. 2 tohoto rámcového protokolu posoudí, zda přidružený stát splnil povinnost stanovenou v tomto odstavci.

ČLÁNEK 5

Akční plán pro provádění a uplatňování *acquis* EU

1. Před získáním přístupu na vnitřní trh EU s finančními službami nebo na jeden či více jeho segmentů připraví přidružený stát akční plán a harmonogram s cílem dosáhnout provádění a uplatňování příslušného *acquis* EU pro odvětví finančních služeb nebo pro jeden či více jeho segmentů trhu.
2. Přidružený stát oznámí Evropské komisi prostřednictvím podvýboru pro finanční služby přijetí akčního plánu a jeho případné významné změny. Přidružený stát může poskytovat následné zprávy vyplývající z akčního plánu.
3. V souladu s čl. 3 odst. 3 tohoto rámcového protokolu určí přidružený stát na základě svého akčního plánu podle vlastního uvážení vhodnou lhůtu pro podání žádosti Evropské komisi o provedení hodnocení, které je potřebné k získání přístupu na vnitřní trh EU.

ČLÁNEK 6

Vstup v platnost přístupu na trh

1. Poté, co Evropská komise přijme kladné doporučení podle článku 11 tohoto rámcového protokolu, že jsou splněny všechny nezbytné podmínky článku 3 tohoto rámcového protokolu, a na základě doporučení podvýboru pro finanční služby přijme smíšený výbor rozhodnutí o rozšíření přístupu na jeden nebo více segmentů vnitřního trhu EU s finančními službami na přidružený stát.

2. Rozhodnutí nabývá účinku prvním dnem měsíce následujícího po dni přijetí rozhodnutí smíšeným výborem.
3. Během doby platnosti výjimky uvedené v čl. 4 odst. 1 tohoto rámcového protokolu začne přístup hospodářských subjektů EU na finanční trh přidruženého státu dnem, kdy vstoupí v platnost rozhodnutí smíšeného výboru, kterým se přidruženému státu povoluje přístup na jeden nebo více segmentů vnitřního trhu EU s finančními službami. Tento přístup na trh je omezen na segment nebo segmenty uvedené v tomto rozhodnutí.

ČLÁNEK 7

Místní poskytování služeb v přidruženém státě

1. Orgány dohledu přidruženého státu zajistí, aby poskytovatelé finančních služeb usazení na jejich území vykonávali podstatnou část své činnosti v jejich jurisdikcích a obsluhovali jejich trhy. Zakážou, aby se v jejich jurisdikci usazovali poskytovatelé bez aktivní obchodní činnosti nebo významných aktiv.
2. Dodržování povinnosti stanovené v odstavci 1 se sleduje v rámci sledování infrastruktury dohledu přidruženého státu podle článku 13 tohoto rámcového protokolu.

ČÁST II

HODNOCENÍ ZA ÚČELEM ZÍSKÁNÍ PŘÍSTUPU NA VNITŘNÍ TRH EU

ČLÁNEK 8

Přezkum finančního sektoru přidruženého státu

1. Pod dohledem Evropské komise provedou příslušné orgány dohledu EU přezkum finančního sektoru přidruženého státu takto:

- a) přidružený stát poskytne orgánům dohledu EU:
 - i) podrobný popis svého finančního sektoru, včetně seznamu poskytovatelů finančních služeb, kterým bylo uděleno povolení nebo kteří jsou registrováni, a jejich právní formy, totožnosti jejich ředitelů, totožnosti a státní příslušnosti akcionářů, vztahů ve skupině a ekonomického významu (celková bankovní aktiva, spravovaná aktiva, celkové pojistné);
 - ii) veškeré doplňující informace, které orgány dohledu EU požadují pro dokončení tohoto přezkumu;
- b) orgány dohledu EU provádějí přezkumy rozvah a přezkumy kvality aktiv v bankovním a pojišťovacím sektoru na základě své metodiky ve spolupráci s příslušnými orgány přidruženého státu.

2. Existenci, strukturu a kvalitu systému pojištění vkladů, systému záruk pojištění a systému řešení krize posuzuje Jednotný výbor pro řešení krizí zřízený článkem 42 nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 806/2014¹ v souladu s příslušnými právními předpisy EU.
3. Při provádění tohoto přezkumu mohou orgány dohledu EU v případě potřeby využít pomoci třetích stran na vnitrostátní nebo mezinárodní úrovni.
4. Náklady spojené s přezkumem podle tohoto článku nese přidružený stát.

ČLÁNEK 9

Posouzení provádění a uplatňování práva EU

1. EU posoudí úplnost a soulad právních předpisů a právního rámce přidruženého státu s příslušným *acquis* EU. Posuzuje zejména dodržování:
 - a) ustanovení aktů EU platných pro celý vnitřní trh finančních služeb EU bez jakéhokoli rozlišování, zejména v oblasti boje proti praní peněz a financování terorismu, a
 - b) ustanovení právních předpisů EU, která se vztahují na konkrétní segment nebo segmenty vnitřního trhu EU s finančními službami podle čl. 4 odst. 1 tohoto rámcového protokolu.

¹ Úř. věst. EU L 225, 30.7.2014, s. 1.

2. Soulad právních předpisů a regulačního rámce přidruženého státu s příslušným *acquis* EU lze posoudit s pomocí třetích stran na vnitrostátní nebo mezinárodní úrovni. Evropská komise vymezí mandát pro posouzení souladu a informuje přidružený stát o příslušném zadávacím řízení a jeho výsledcích.
3. Náklady spojené s posouzením podle tohoto článku nese přidružený stát.

ČLÁNEK 10

Posouzení infrastruktury dohledu přidruženého státu

1. Posouzení infrastruktury dohledu se vztahuje na nezávislost, spolehlivost, účinnost a efektivnost rámce dohledu přidruženého státu. Toto posouzení se týká rovněž dohledu nad bojem proti praní peněz v přidruženém státě, včetně existence a řádného fungování finanční zpravodajské jednotky.
2. Posouzení provádějí orgány dohledu EU ve spolupráci s příslušnými orgány členských států EU. Orgány dohledu EU stanoví kritéria a metodiku posouzení a informují o tom Evropskou komisi a přidružený stát.

3. Při provádění tohoto posouzení podle odstavce 1 mohou orgány dohledu EU v případě potřeby využít pomoci třetích stran na vnitrostátní nebo mezinárodní úrovni.
4. Náklady spojené s posouzením podle tohoto článku nese přidružený stát.

ČLÁNEK 11

Výsledek hodnocení

1. Po dokončení přezkumu finančního sektoru přidruženého státu podle článku 8 tohoto rámcového protokolu vydají orgány dohledu EU stanovisko pro Evropskou komisi, v němž poskytnou posouzení finančního sektoru přidruženého státu.
2. Po dokončení posouzení infrastruktury dohledu přidruženého státu uvedeného v článku 10 tohoto rámcového protokolu vydají orgány dohledu EU stanovisko pro Evropskou komisi, v němž poskytnou posouzení rámce dohledu přidruženého státu.
3. Evropská komise s ohledem na stanoviska podle odstavců 1 a 2 tohoto článku, jakož i na posouzení provádění a uplatňování právních předpisů EU podle článku 9 tohoto rámcového protokolu vydá doporučení podvýboru pro finanční služby.

Toto doporučení určí, zda by měl být přidruženému státu poskytnut přístup na vnitřní trh EU s finančními službami nebo na jeden či více jeho segmentů, přičemž berou v úvahu následující hlediska:

- a) pokud přezkumy rozvahy nebo přezkumy kvality aktiv podle čl. 8 odst. 1 písm. b) tohoto rámcového protokolu zjistí rizika pro řádné fungování vnitřního trhu EU, přístup na příslušný segment nebo segmenty vnitřního trhu EU s finančními službami se neposkytne, dokud tato rizika nebudou náležitě odstraněna;
- b) pokud je posouzení systému pojištění vkladů, systému záruk pojištění nebo prostředků pro řešení krize podle čl. 8 odst. 2 tohoto rámcového protokolu negativní, přístup na bankovní segment nebo na segment pojištění a zajištění se neposkytne, dokud nebudou tyto nedostatky náležitě odstraněny;
- c) pokud se při posouzení provádění a uplatňování *acquis* EU zjistí nedostatky v jedné nebo více oblastech, přístup na příslušný segment nebo segmenty vnitřního trhu EU s finančními službami podle čl. 4 odst. 1 tohoto rámcového protokolu se neposkytne, dokud tyto nedostatky nebudou náležitě odstraněny;
- d) pokud posouzení infrastruktury dohledu přidruženého státu odhalí nedostatky, přístup na příslušný segment nebo segmenty vnitřního trhu EU s finančními službami podle čl. 4 odst. 1 tohoto rámcového protokolu se neposkytne, dokud tyto nedostatky nebudou náležitě odstraněny.

4. Pokud je doporučení Evropské komise ohledně přístupu na trh podle odstavce 3 negativní, oznámí Evropská komise podvýboru pro finanční služby pokyny a opatření, která má přidružený stát přijmout k odstranění zjištěných nedostatků. Přidružený stát nemůže podat novou žádost o hodnocení za účelem získání přístupu na trh dříve než po jednom roce od vydání pokynů Evropskou komisí. Při podání nové žádosti přidružený stát předloží důkazy o dodržování předepsaných pokynů a o provedení požadovaných opatření.

ČÁST III

SLEDOVÁNÍ

ČLÁNEK 12

Sledování provádění a uplatňování práva EU přidruženým státem

1. Poté, co smíšený výbor v souladu s článkem 6 tohoto rámcového protokolu rozšíří přístup na vnitřní trh EU s finančními službami nebo na jeden či více jeho segmentů na přidružený stát, je pokračující soulad právních předpisů přidruženého státu s příslušným *acquis* EU i nadále předmětem hodnocení Evropské komise, a to po celou dobu trvání přístupu na trh. Sledování se provádí v souladu s článkem 9 tohoto rámcového protokolu.
2. Evropská komise předloží výsledky následného sledování, včetně případných doporučení k řešení problémů zjištěných v průběhu sledování, podvýboru pro finanční služby. Přidružený stát provede doporučení ve lhůtě stanovené v samotných doporučeních.

3. Pokud budou při sledování provádění a uplatňování *acquis* EU zjištěny významné nedostatky v jedné nebo více oblastech, má EU právo pozastavit uplatňování tohoto rámcového protokolu ve vztahu k dotýčnému segmentu nebo segmentům finančních služeb. Podmínky a postup pozastavení jsou stanoveny v článcích 18 a 19 tohoto rámcového protokolu.

4. Náklady spojené s pravidelným sledováním podle tohoto článku nese přidružený stát.

ČLÁNEK 13

Sledování infrastruktury dohledu přidruženého státu

1. Poté, co Smíšený výbor v souladu s článkem 6 tohoto rámcového protokolu rozšíří přístup na vnitřní trh EU s finančními službami nebo na jeden či více jeho segmentů na přidružený stát, provede se posouzení infrastruktury dohledu přidruženého státu v souladu s článkem 10 tohoto rámcového protokolu. Toto posouzení se provádí každé dva roky, pokud Evropská komise nestanoví jinak.

2. Evropská komise předloží výsledky posouzení podvýboru pro finanční služby, včetně veškerých doporučení vypracovaných orgány dohledu EU za účelem řešení problémů zjištěných v průběhu sledování.

3. Přidružený stát provede doporučení podle odstavce 2 ve lhůtě stanovené v těchto doporučeních. Orgány dohledu EU kontrolují, zda byla tato doporučení plně provedena.

4. Pokud přidružený stát nenapraví nedostatky zjištěné v doporučeních pro posouzení ve stanovené lhůtě, má EU právo pozastavit uplatňování tohoto rámcového protokolu ve vztahu k dotyčnému segmentu nebo segmentům finančních služeb. Podmínky a postup pozastavení jsou stanoveny v článcích 18 a 19 tohoto rámcového protokolu.

5. Náklady spojené s pravidelným sledováním podle tohoto článku nese přidružený stát.

ČÁST IV

SPOLUPRÁCE S ORGÁNY DOHLEDU EU

ČLÁNEK 14

Orgány dohledu EU – obecné pravomoci

1. Orgány dohledu EU jsou ve vztahu k odvětví finančních služeb a příslušným orgánům přidruženého státu vybaveny všemi pravomocemi, které jim byly svěřeny jejich zřizovacími nařízeními, příslušnými odvětvovými právními předpisy EU a tímto rámcovým protokolem.
2. Pravomoci orgánů dohledu EU zahrnují pravomoc přijímat rozhodnutí a doporučení určená poskytovatelům finančních služeb nebo příslušným orgánům přidruženého státu, pokud je to nezbytné k zajištění řádného fungování vnitřního trhu EU, ochrany spotřebitelů, investorů a dalších příslušných zúčastněných stran nebo k zajištění stability a integrity vnitřního trhu EU. Tyto pravomoci se vykonávají po konzultaci s orgány finančního dohledu přidruženého státu.
3. Přidružený stát zajistí, aby orgány dohledu EU mohly účinně vykonávat své pravomoci v rámci své jurisdikce, a odpovídajícím způsobem přispívá na jejich rozpočtové potřeby. Příslušné orgány přidruženého státu spolupracují s orgány dohledu EU při výkonu jejich pravomocí v rámci své jurisdikce, přičemž přijímají veškerá nezbytná opatření k zajištění účinného a jednotného prosazování všech rozhodnutí a doporučení přijatých orgány dohledu EU.

4. V oblastech, kde mají orgány dohledu EU přímý dohled nebo pravomoci k přímému zásahu, jsou jimi přijatá rozhodnutí právně závazná a přímo použitelná v rámci jurisdikce přidruženého státu, aniž by bylo nutné potvrzení příslušným orgánem přidruženého státu.

ČLÁNEK 15

Orgány dohledu EU – mimořádné pravomoci

1. V případě nepříznivého vývoje ve finančním sektoru přidruženého státu, který by mohl mít dopad na stabilitu nebo integritu finančního sektoru EU nebo některého z jejích členských států nebo by mohl poškodit spotřebitele, investory nebo jiné příslušné zúčastněné strany v EU, nebo pokud se objeví nová rizika, která představují podniky se sídlem v přidruženém státě a zapojené do činností s možnými přeshraničními dopady, mají orgány dohledu EU pravomoc přijmout vůči poskytovatelům finančních služeb se sídlem v přidruženém státě tato rozhodnutí:

- a) zakázat uzavírání nových obchodů nebo přijímání nových klientů v případě obav týkajících se chování nebo obezřetnosti;
- b) zakázat volné nakládání s majetkem;
- c) vydat příkaz, jehož nesplnění je předmětem sankce.

2. Orgány dohledu EU přijmou rozhodnutí určené příslušnému orgánu přidruženého státu o pozastavení licence udělené poskytovateli finančních služeb v případě porušení právních předpisů EU, podvodné činnosti nebo v případě vážných obav ohledně finanční situace, obchodního modelu, dodržování právních předpisů o boji proti praní peněz a financování terorismu, dodržování požadavků na způsobilost a bezúhonnost nebo chování vůči klientům nebo potenciálním klientům poskytovatele finančních služeb.

3. Rozhodnutí podle odstavců 1 a 2 přijmou orgány dohledu EU pouze tehdy, pokud zjistí, že orgány dohledu přidruženého státu nevykonávají své pravomoci včas nebo účinně. Tato rozhodnutí jsou právně závazná a přímo použitelná v rámci jurisdikce přidruženého státu.

ČLÁNEK 16

Úloha přidruženého státu

Příslušné orgány přidruženého státu mají při práci orgánů dohledu EU a jejich rady orgánů dohledu stejná práva a povinnosti jako příslušné orgány členských států EU, s výjimkou hlasovacího práva a s omezením na rozhodnutí, která jsou přímo určena jejich finančnímu sektoru nebo orgánům.

ČLÁNEK 17

Spolupráce v oblasti boje proti praní peněz

Přidružený stát zajistí plnou spolupráci s určenými orgány EU a členských států pro boj proti praní peněz a s každým jejich nástupnickým orgánem.

ČÁST V

OCHRANNÁ OPATŘENÍ EU

ČLÁNEK 18

Ochranná opatření – zásady

1. EU může dočasně pozastavit uplatňování tohoto rámcového protokolu ve vztahu k dotčenému segmentu nebo segmentům finančních služeb, pokud:
 - a) při sledování podle článku 12 tohoto rámcového protokolu byly zjištěny závažné nedostatky v provádění a uplatňování *acquis* EU;
 - b) v průběhu sledování podle článku 13 tohoto rámcového protokolu byly zjištěny významné nedostatky v rámci dohledu přidruženého státu;
 - c) příslušné orgány přidruženého státu neposkytují dostatečnou spolupráci v boji proti nesrovnalostem, podvodům, zneužívání, praní peněz a financování terorismu;
 - d) dochází k obcházení nebo závažnému porušení *acquis* EU v oblasti finančních služeb.

2. Dočasné pozastavení se přijímá za podmínek a postupem podle článku 19 tohoto rámcového protokolu.

ČLÁNEK 19

Ochranná opatření – postupy

1. Odchylně od článku 90 rámcové dohody, pokud se EU domnívá, že nastala jedna nebo více situací uvedených v čl. 18 odst. 1 tohoto rámcového protokolu, oznámí to přidruženému státu a postoupí záležitost smíšenému výboru.
2. Smíšený výbor se sejde neprodleně, nejpozději však do jednoho měsíce od postoupení záležitosti. Přidružené strany poskytnou smíšenému výboru všechny užitečné informace, aby bylo možné situaci důkladně prozkoumat. Smíšený výbor prozkoumá všechny možnosti, které umožňují nalézt řešení v souladu s touto dohodou, a v případě potřeby může za tímto účelem přijmout jakékoli rozhodnutí.
3. Pokud smíšený výbor nenalezne řešení situací uvedených v čl. 18 odst. 1 do tří měsíců ode dne prvního zasedání podle odstavce 2, oznámí EU přidruženému státu svůj návrh řešení zjištěného problému.

4. Pokud přidružený stát do tří měsíců nedodrží řešení navržené EU, pozastaví EU uplatňování tohoto rámcového protokolu ve vztahu k dotčenému segmentu nebo segmentům finančních služeb, dokud přidružený stát nenapraví nedostatek zjištěný EU. Přidružené strany budou pokračovat v pravidelném dialogu s cílem nalézt společně přijatelné řešení.

5. Po pozastavení uplatňování tohoto rámcového protokolu se přidružený stát může obrátit na SDEU. Pokud přidružený stát plánuje podat žalobu k SDEU podle tohoto odstavce, neprodleně o tom písemně uvědomí EU a poskytne jí všechny příslušné informace.

ČÁST VI

INSTITUCIONÁLNÍ USTANOVENÍ

ČLÁNEK 20

Podvýbory pro finanční služby

1. Odchylně od čl. 76 odst. 8 první věty rámcové dohody se zřizují dva podvýbory pro finanční služby mezi:

- a) EU, zastoupenou Komisí, a Andorrou, zastoupenou svým orgánem odpovědným za politiku finančních služeb, a
- b) EU, zastoupenou Komisí, a San Marinem, zastoupeným orgánem odpovědným za politiku finančních služeb.

Pro účely tohoto rámcového protokolu se jakýkoli odkaz na podvýbor pro finanční služby považuje za odkaz na kterýkoli z těchto podvýborů.

2. Podvýbory pro finanční služby vykonávají následující funkce:

- a) dohlíží na provádění tohoto rámcového protokolu, jak je uplatňován prostřednictvím protokolů přidružených států a příslušných ustanovení příloh IX, XII a XXII těchto protokolů přidružených států;

- b) formulují následující doporučení pro smíšené výbory:
 - i) doporučení změnit přílohu IX protokolů přidružených států v souladu s článkem 81 rámcové dohody;
 - ii) doporučení rozšířit přístup na vnitřní trh EU pro finanční služby nebo jeden či více jeho segmentů v souladu s článkem 6 tohoto rámcového protokolu;
 - iii) další doporučení;
 - c) v případě potřeby formulují doporučení výboru pro přidružení;
 - d) přebírají všechny další funkce a povinnosti, které jim byly svěřeny jinými články tohoto rámcového protokolu.
3. Evropská komise může přizvat orgány dohledu EU k účasti na zasedáních podvýboru pro finanční služby k příslušným technickým diskusím.
4. V případech, kdy se změny příloh IX protokolů přidružených států týkají obou přidružených států, provádějí oba podvýbory pro finanční služby svou práci na společných zasedáních na základě koordinovaných návrhů.
5. Podvýbory pro finanční služby zasedají každý rok nebo v jiných intervalech, které určí jejich členové. Zasedání mohou probíhat prostřednictvím jakýchkoli technologických prostředků, které mají přidružené strany k dispozici.

ČÁST VII

ZÁVĚREČNÁ USTANOVENÍ

ČLÁNEK 21

Činnost centrálních bank a měnových orgánů

Žádné ustanovení této dohody se nevztahuje na činnosti prováděné orgány veřejné moci, centrálními bankami, měnovými orgány nebo jinými subjekty vlastněnými nebo kontrolovanými přidruženou stranou při provádění měnové nebo kurzové politiky.

RÁMCOVÝ PROTOKOL 4

O PROVÁDĚNÍ PRAVIDEL HOSPODÁŘSKÉ SOUTĚŽE PLATNÝCH PRO PODNIKY

ČLÁNEK 1

Pokud jde o dohody, rozhodnutí a jednání ve vzájemné shodě existující ke dni vstupu této dohody v platnost a spadající do působnosti čl. 38 odst. 1 rámcové dohody, zákaz stanovený v uvedeném odstavci se nepoužije ode dne vstupu této dohody v platnost, pokud jsou tyto dohody, rozhodnutí nebo jednání ve vzájemné shodě změněny do dvanácti měsíců od vstupu této dohody v platnost tak, aby splňovaly podmínky obsažené ve skupinových výjimkách stanovených v příloze XIV protokolu o přidružených státech.

ČLÁNEK 2

Pokud jde o dohody, rozhodnutí sdružení podniků a jednání ve vzájemné shodě existující ke dni vstupu této dohody v platnost a spadající do působnosti čl. 38 odst. 1 rámcové dohody, zákaz stanovený v uvedeném odstavci se nepoužije ode dne vstupu této dohody v platnost, pokud jsou tyto dohody, rozhodnutí nebo jednání změněny do dvanácti měsíců ode dne vstupu této dohody v platnost tak, aby se na ně tento zákaz již nevztahoval.

RÁMCOVÝ PROTOKOL 5

O SPOLUPRÁCI V OBLASTI STATISTIKY

ČLÁNEK 1

Předmět

1. Tento rámcový protokol se vztahuje na spolupráci mezi přidruženými stranami v oblasti statistiky, jejímž účelem je zajistit sestavování a šíření souvislých a porovnatelných statistických informací, které budou použity k popisu a sledování všech politik v oblasti hospodářství, sociálních věcí a životního prostředí s významem pro jejich spolupráci.
2. K tomuto účelu přidružené strany vyvíjejí a používají harmonizované metody, definice, klasifikace, společné programy a postupy upravující statistickou práci na vhodných úrovních správy a v souladu s tímto rámcovým protokolem.
3. Tvorba statistik přidružených stran musí být nestranná, spolehlivá, objektivní, vědecky nezávislá, nákladově efektivní a důvěrná. Tvorba statistik nesmí znamenat nadměrnou zátěž pro hospodářské subjekty.

ČLÁNEK 2

Podvýbory pro statistiku

1. Odchylně od čl. 76 odst. 8 první věty rámcové dohody se zřizují dva podvýbory pro statistiku mezi:

- a) EU, zastoupenou Evropskou komisí, a Andorrou, zastoupenou svými orgány odpovědnými za spolupráci v oblasti statistiky, a
- b) EU, zastoupenou Evropskou komisí, a San Marinem, zastoupeným orgány odpovědnými za spolupráci v oblasti statistiky.

Pro účely tohoto rámcového protokolu se jakýkoli odkaz na podvýbor pro statistiku považuje za odkaz na kterýkoli z těchto podvýborů pro statistiku.

2. Podvýbory pro statistiku odpovídají za správu tohoto rámcového protokolu a zajišťují jeho řádné provádění. Za tímto účelem vydávají doporučení a přijímají rozhodnutí v případech stanovených tímto rámcovým protokolem. Podvýbory pro statistiku přijímají rozhodnutí na základě konsensu.

3. Podvýbory pro statistiku a Výbor pro Evropský statistický systém (dále jen „ESSC“) zřízený nařízením Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 223/2009¹ organizují své úkoly pro účely tohoto rámcového protokolu na společných zasedáních.
4. Podvýbory pro statistiku se scházejí podle potřeby. Kterákoli přidružená strana může požádat o zasedání příslušného podvýboru pro statistiku. Podvýbory pro statistiku se mohou rozhodnout zřídit pracovní skupiny, které jim mohou pomoci při plnění jejich úkolů.
5. Přidružená strana může kdykoli předložit příslušnému podvýboru pro statistiku záležitost týkající se tohoto rámcového protokolu.
6. V každém rozhodnutí podvýboru pro statistiku se uvede datum jeho provedení. Toto rozhodnutí se v případě potřeby předloží ke schválení v souladu s jednacím řádem podvýboru pro statistiku a tento podvýbor pro statistiku je uvede v platnost v souladu se svým jednacím řádem.

¹ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 223/2009 ze dne 11. března 2009 o evropské statistice a zrušení nařízení (ES, Euratom) č. 1101/2008 o předávání údajů, na které se vztahuje statistická důvěrnost, Statistickému úřadu Evropských společenství, nařízení Rady (ES) č. 322/97 o statistice Společenství a rozhodnutí Rady 89/382/EHS, Euratom, kterým se zřizuje Výbor pro statistické programy Evropských společenství (Úř. věst. L 87, 31.3.2009, s. 164).

ČLÁNEK 3

Spolupráce v oblasti statistiky

1. Evropský statistický program uvedený v článku 13 nařízení (ES) č. 223/2009 tvoří rámec pro statistické akce, které má každý z přidružených států provádět v příslušných časových obdobích, jichž se každý program týká. Za relevantní pro spolupráci v oblasti statistiky stanovenou v tomto rámcovém protokolu se považují všechny hlavní oblasti a statistická témata evropského statistického programu, přičemž jsou otevřeny plné účasti každého přidruženého státu.
2. Konkrétní roční statistické programy EU a přidruženého státu („EU/Andorra“ a „EU / San Marino“) vypracovávají každoročně podvýbory pro statistiku jako podskupinu ročního pracovního programu vypracovaného Evropskou komisí v souladu s kapitolou III nařízení (ES) č. 223/2009 a souběžně s ním. Každý tento roční statistický program schvaluje příslušný podvýbor pro statistiku. Tento program uvádí zejména akce v rámci příslušných témat programu, které mají prioritu pro příslušnou statistickou spolupráci mezi EU a přidruženým státem během programového období.
3. Statistické informace z přidružených států jsou předávány Eurostatu, který je uchovává, zpracovává a šíří. Za tímto účelem národní statistické úřady přidružených států úzce spolupracují s Eurostatem s cílem zajistit řádné předávání údajů z těchto států a jejich šíření různým skupinám uživatelů prostřednictvím běžných kanálů šíření jako součást statistik EU nebo přidružených států. Zpracování statistik přidružených států se řídí nařízením (ES) č. 223/2009.

4. Každý podvýbor pro statistiku přezkoumá pokrok dosažený v rámci příslušných statistických opatření EU nebo přidruženého státu. Zejména posoudí, zda bylo dosaženo cílů, priorit a opatření naplánovaných na první tři roky provádění tohoto rámcového protokolu. Rovněž posoudí, zda obsah přílohy XXI protokolu příslušného přidruženého státu dostatečně odráží význam uvedený v čl. 1 odst. 1 tohoto rámcového protokolu.

ČLÁNEK 4

Účast

1. Subjekty usazené v přidružených státech jsou oprávněny se účastnit zvláštních programů EU řízených Eurostatem se stejnými smluvními právy a povinnostmi, jaké mají subjekty usazené v EU.
2. Národní odborníci z přidružených států mohou být vysláni do Evropské komise („Eurostatu“). Náklady spojené s vysláním těchto národních odborníků do Evropské komise („Eurostatu“), včetně platů, nákladů na sociální zabezpečení, důchodů, denních příspěvků a příspěvků na cestu, nese plně přidružený stát, který je vyslal.
3. Subjekty usazené v EU jsou oprávněny se účastnit zvláštních programů řízených národními statistickými úřady přidružených států se stejnými smluvními právy a povinnostmi, jaké mají subjekty usazené v přidružených státech.

ČLÁNEK 5

Jiné formy spolupráce

1. Převod technologií v oblasti statistiky mezi národními statistickými úřady a Eurostatem je možný na základě vzájemné dohody.
2. Aniž jsou dotčena zvláštní ustanovení a ujednání stanovená v oddíle S přílohy XI obou protokolů přidružených států, mohou si přidružené strany vyměňovat jakékoli informace v oblasti statistiky.
3. Národní statistické úřady přidružených stran mohou mezi sebou provádět výměnné pobyty úředníků. Národní statistické úřady členských států EU rovněž mohou provádět výměnné pobyty s úředníky přidružených států. Podmínky těchto výměnných pobytů budou dojednány přímo mezi zúčastněnými národními statistickými úřady.

ČLÁNEK 6

Finanční ustanovení

1. Přidružené státy každoročně finančně přispívají na evropský statistický program, aby pokryly veškeré náklady na svou účast.
2. Pravidla pro finanční příspěvek přidružených států jsou stanovena v článku 68 rámcové dohody.

RÁMCOVÝ PROTOKOL 6 O ROZHODČÍCH ŘÍZENÍCH

KAPITOLA 1

PŘEDBĚŽNÁ USTANOVENÍ

ČLÁNEK 1

Oblast působnosti

Pokud jedna z přidružených stran předloží spor k rozhodčímu řízení v souladu s čl. 90 odst. 8, čl. 97 odst. 9 nebo čl. 98 odst. 6 rámcové dohody, použije se tento rámcový protokol.

ČLÁNEK 2

Definice

Pro účely tohoto rámcového protokolu se rozumí:

- a) „žalující stranou“ přidružená strana, která předkládá spor k rozhodčímu řízení;
 - b) „žalovanou stranou“ přidružená strana, která přijala:
 - i) kompenzační opatření v souladu s čl. 90 odst. 7 rámcové dohody;
 - ii) ochranná opatření v souladu s čl. 97 odst. 1 rámcové dohody;
 - iii) nouzová ochranná opatření v souladu s čl. 97 odst. 5 rámcové dohody;
 - iv) vyrovnávací opatření v souladu s čl. 97 odst. 8 rámcové dohody;
 - v) ochranná opatření v souladu s čl. 98 odst. 1 rámcové dohody
- nebo
- vi) vyrovnávací opatření v souladu s čl. 98 odst. 5 rámcové dohody;

- c) „zástupcem přidružené strany“ úředník přidružené strany nebo osoba jí jmenovaná, která zastupuje tuto přidruženou stranu pro účely sporu podle čl. 90 odst. 8, čl. 97 odst. 9 nebo čl. 98 odst. 6 rámcové dohody;
- d) „poradcem“ osoba určená přidruženou stranou, aby jí radila nebo pomáhala v řízení před rozhodčím tribunálem;
- e) „asistentem“ osoba, která za podmínek svého jmenování a pod vedením a kontrolou člena rozhodčího tribunálu provádí pro tohoto člena zkoumání nebo je mu nápomocna;
- f) „kandidátem“ osoba, jejíž jméno je uvedeno na seznamu podle čl. 4 odst. 1 tohoto rámcového protokolu a o níž se podle uvedeného článku uvažuje jako o možném členovi rozhodčího tribunálu.

ČLÁNEK 3

Soudní kancelář a kancelářská podpora

Na písemnou žádost přidružených stran nebo rozhodčího tribunálu působí Mezinárodní úřad Stálého rozhodčího soudu v Haagu (dále jen „Stálý rozhodčí soud“) jako soudní kancelář a poskytuje rozhodčímu tribunálu odpovídající kancelářskou podporu.

ČLÁNEK 4

Seznam osob, které jsou ochotny a schopny pracovat jako členové rozhodčího tribunálu

1. Každý smíšený výbor sestaví seznam patnácti osob, které jsou ochotny a schopny pracovat jako členové rozhodčího tribunálu. Za tímto účelem každá přidružená strana jmenuje pět osob. Přidružené strany rovněž společně jmenují pět osob, které mají zastávat funkci předsedy rozhodčího tribunálu. Smíšené výbory zajistí, aby tyto seznamy vždy splňovaly požadavky uvedené v odstavci 2.
2. Seznamy sestavené v souladu s odstavcem 1 zahrnují pouze osoby, které poskytují veškeré záruky nezávislosti, které splňují všechny požadavky nezbytné k výkonu nejvyšších soudních funkcí v jejich zemích nebo jsou obecně uznávanými znalci práva a které mají odborné znalosti a zkušenosti v oblasti práva EU a mezinárodního práva veřejného. Tyto seznamy nezahrnují osoby, jež jsou členy, úředníky nebo jinými zaměstnanci orgánů EU, vlády členského státu EU nebo vlády přidruženého státu.

KAPITOLA 2

OZNÁMENÍ

ČLÁNEK 5

Předávání sdělení

1. Rozhodčí tribunál zasílá všechny žádosti, oznámení, písemná podání a jiné dokumenty oběma přidruženým stranám současně.
2. Jestliže přidružená strana zašle žádost, oznámení, písemné podání nebo jiný dokument rozhodčímu tribunálu, zašle současně jejich kopii druhé přidružené straně.
3. Jestliže přidružená strana zašle žádost, oznámení, písemné podání nebo jiný dokument v souvislosti se sporem druhé přidružené straně, zašle současně jejich kopii rozhodčímu tribunálu.
4. Oznámení podle odstavců 1 až 3 se zasílá e-mailem, nebo případně jinými telekomunikačními prostředky, které umožňují prokázat zaslání dokumentu. Není-li prokázáno jinak, takové oznámení se považuje za doručené v den odeslání. Veškerá oznámení se zasílají Právní službě Evropské komise a misi dotčeného přidruženého státu při EU.

ČLÁNEK 6

Oznámení o zahájení rozhodčího řízení

1. Rozhodčí řízení se považuje za zahájené dnem, kdy je oznámení o jeho zahájení přijato žalovanou stranou. Oznámení o zahájení rozhodčího řízení se rovněž zašle Stálému rozhodčímu soudu.
2. Oznámení o zahájení rozhodčího řízení obsahuje tyto prvky:
 - a) žádost o předložení sporu k rozhodčímu řízení;
 - b) jména a adresy přidružených stran;
 - c) jména a adresy jejich zástupců a poradců;
 - d) právní základ řízení: čl. 90 odst. 8, čl. 97 odst. 9 nebo čl. 98 odst. 6 rámcové dohody;
 - e) určení jednoho z následujících opatření:
 - i) kompenzační opatření podle čl. 90 odst. 7 rámcové dohody;
 - ii) ochranná opatření podle čl. 97 odst. 1 rámcové dohody;

- iii) nouzová ochranná opatření podle čl. 97 odst. 5 rámcové dohody;
 - iv) vyrovnávací opatření podle čl. 97 odst. 8 rámcové dohody;
 - v) ochranná opatření podle čl. 98 odst. 1 rámcové dohody;
 - vi) vyrovnávací opatření podle čl. 98 odst. 5 rámcové dohody;
- f) specifikace předpisu, který je předmětem sporu nebo se k němu vztahuje;
- g) stručný popis sporu;
- h) nominace člena rozhodčího tribunálu.

3. Spor o to, zda oznámení o zahájení rozhodčího řízení splňuje požadavky tohoto rámcového protokolu, nebrání ustavení rozhodčího tribunálu. Tento spor s konečnou platností rozhodne rozhodčí tribunál.

ČLÁNEK 7

Odpověď na oznámení o zahájení rozhodčího řízení

1. Do dvaceti dnů od obdržení oznámení o zahájení rozhodčího řízení zašle žalovaná strana svou odpověď žalující straně a Stálému rozhodčímu soudu, která obsahuje:
 - a) jména a adresy přidružených stran;
 - b) jména a adresy jejich zástupců a poradců;
 - c) odpověď na prvky obsažené v oznámení o zahájení rozhodčího řízení podle čl. 6 odst. 2 písm. d) až g) tohoto rámcového protokolu;
 - d) nominace člena rozhodčího tribunálu.
2. Spor týkající se toho, že žalovaná strana neodpověděla na oznámení o zahájení rozhodčího řízení nebo neodpověděla úplně a včas, nebrání ustavení rozhodčího tribunálu. Tento spor s konečnou platností řeší rozhodčí tribunál.

KAPITOLA 3

ROZHODČÍ TRIBUNÁL

ČLÁNEK 8

Ustavení rozhodčího tribunálu

1. Tribunál se skládá ze tří členů.
2. Rozhodčí tribunál se ustaví v souladu s odstavci 3 a 4 tohoto článku do 30 dnů ode dne předložení oznámení o zahájení rozhodčího řízení v souladu s článkem 6 tohoto rámcového protokolu.
3. Každá přidružená strana jmenuje jednoho člena rozhodčího tribunálu z osob uvedených na seznamu sestaveném podle čl. 4 odst. 1 tohoto rámcového protokolu. Předsedu vybírají po vzájemné dohodě členové rozhodčího tribunálu ze seznamu osob společně navržených přidruženými stranami na funkci předsedy.

V případě, že se členové rozhodčího tribunálu nemohou na výběru předsedy dohodnout ve lhůtě stanovené v odstavci 2 tohoto článku, může jakákoli z přidružených stran požádat generálního tajemníka Stálého rozhodčího soudu, aby předsedu vybral z osob, které přidružené strany pro funkci předsedy společně navrhly losem.

4. Výběr uvedený v odst. 3 druhém bodě provede generální tajemník Stálého rozhodčího soudu do pěti dnů od podání žádosti uvedené v odstavci 3. Zástupci přidružených stran mají právo být u výběru přítomni.
5. Datem ustavení rozhodčího tribunálu je den, kdy byl vybrán předseda a přijal své jmenování.
6. V případě, že seznam uvedený v čl. 4 odst. 1 tohoto rámcového protokolu není sestaven do uplynutí lhůty stanovené v odstavci 2 tohoto článku, nominuje každá přidružená strana do pěti dnů jednu osobu, která bude členem rozhodčího tribunálu. Pokud byly osoby navrženy podle čl. 4 odst. 1 tohoto rámcového protokolu, provede se nominace z tohoto seznamu osob. Předseda je poté jmenován postupem podle odstavce 3 tohoto článku. V případě, že přidružené strany v průběhu dalších pěti dnů společně nenavrhnou do funkce předsedy alespoň jednu osobu, navrhne generální tajemník Stálého rozhodčího soudu do pěti dnů po konzultaci s přidruženými stranami předsedu, který splňuje požadavky stanovené v čl. 4 odst. 2 tohoto rámcového protokolu. Pokud přidružené strany nevysloví do pěti dnů proti tomuto návrhu námitku, je osoba navržená generálním tajemníkem Stálého rozhodčího soudu jmenována.
7. V případě, že se nepodaří rozhodčí tribunál ustavit do tří měsíců ode dne podání žádosti podle článku 6 tohoto rámcového protokolu, jmenuje generální tajemník Stálého rozhodčího soudu do 15 dnů od žádosti kterékoli přidružené strany a po konzultaci s přidruženými stranami osoby, které splňují požadavky čl. 4 odst. 2 tohoto rámcového protokolu, aby vytvořily rozhodčí tribunál.

ČLÁNEK 9

Nezávislost a imunita členů rozhodčího tribunálu

1. Členové rozhodčího tribunálu jsou nezávislí, vykonávají svou funkci samostatně a nepřijímají pokyny od žádné organizace ani vlády.
2. Členové rozhodčího tribunálu požívají ode dne jeho ustavení v souvislosti s úkony, které při výkonu svých funkcí v tomto rozhodčím tribunálu provádějí, imunitu před soudním řízením v EU a přidružených státech.

ČLÁNEK 10

Podání námítky proti členům rozhodčího tribunálu

1. Přidružená strana, která má v úmyslu podat námitku proti některému členovi rozhodčího tribunálu, oznámí svůj záměr do 15 dnů ode dne, kdy jí bylo oznámeno jmenování tohoto člena, nebo do 30 dnů ode dne, kdy se dozvěděla o okolnostech, které porušují požadavky stanovené v čl. 9 odst. 1 tohoto rámcového protokolu.
2. Oznámení o podání námítky se zašle druhé přidružené straně, dotčenému členu rozhodčího tribunálu, ostatním členům rozhodčího tribunálu a Stálému rozhodčímu soudu. Uvedou se v něm důvody této námítky.
3. Pokud přidružená strana podá námitku proti členovi rozhodčího tribunálu, může druhá přidružená strana námitku přijmout. Dotčený člen rozhodčího tribunálu může rovněž odstoupit. Toto přijetí nebo odstoupení neznamená uznání důvodů uvedených v námítce.

4. Pokud do 15 dnů ode dne oznámení námítky druhá přidružená strana námítku nepřijme nebo dotčený člen rozhodčího tribunálu neodstoupí, může namítající strana požádat generálního tajemníka Stálého rozhodčího soudu, aby o námítce rozhodl.

5. Při rozhodování o námítce uvede generální tajemník Stálého rozhodčího soudu důvody, pokud se přidružené strany nedohodnou, že se důvody neuvedou.

ČLÁNEK 11

Nahrazení členů rozhodčího tribunálu

1. Pokud je v průběhu rozhodčího řízení podle kapitoly 5 tohoto rámcového protokolu nutné nahradit některého člena rozhodčího tribunálu, je náhradník jmenován nebo vybrán v souladu s čl. 8 odst. 3 tohoto rámcového protokolu. Toto ustanovení se použije i v případě, že přidružená strana nevyužila práva jmenovat člena rozhodčího tribunálu, který má být nahrazen, nebo se na jeho jmenování podílet.

2. Je-li člen rozhodčího tribunálu nahrazen, řízení se obnoví ve fázi, kdy nahrazený člen rozhodčího tribunálu přestal vykonávat své povinnosti, pokud rozhodčí tribunál nerozhodne jinak.

ČLÁNEK 12

Fungování rozhodčího tribunálu

1. Předseda rozhodčího tribunálu předsedá všem zasedáním tohoto tribunálu. Rozhodčí tribunál může předsedu zmocnit k provádění správních a procesních rozhodnutí.
2. Nestanoví-li tento rámcový protokol jinak, může rozhodčí tribunál vést svá jednání a porady libovolnými komunikačními prostředky.
3. Jednání rozhodčího tribunálu se mohou účastnit pouze jeho členové. Rozhodčí tribunál však může povolit přítomnost asistentů.
4. Návrhy rozhodnutí vypracovávají výhradně členové rozhodčího tribunálu, kteří nesmí tímto úkolem pověřit jinou osobu.
5. Pokud vyvstane procesní otázka, která není upravena tímto rámcovým protokolem, může rozhodčí tribunál po konzultaci s přidruženými stranami rozhodnout o postupu, který se použije, pokud je v souladu s tímto rámcovým protokolem.
6. Domnívá-li se rozhodčí tribunál, že je nezbytné změnit některou ze lhůt pro řízení uvedených v tomto rámcovém protokolu nebo provést jakoukoli jinou procesní nebo administrativní úpravu, informuje po konzultaci s přidruženými stranami tyto strany písemně o důvodech změny nebo úpravy a uvede, jaká lhůta nebo úprava je nutná.

KAPITOLA 4

POČÍTÁNÍ LHŮT

ČLÁNEK 13

Počítání lhůt

1. Lhůta stanovená v tomto rámcovém protokolu začíná běžet dnem následujícím po dni, kdy bylo oznámení doručeno. Pokud poslední den lhůty připadne na víkend nebo úřední svátek platný pro Evropskou komisi nebo dotyčný přidružený stát, běží lhůta do následujícího pracovního dne. Úřední svátky, které spadají do této lhůty, se započítávají.
2. Pokud poslední den pro doručení písemnosti připadne na víkend nebo úřední svátek platný pro Evropskou komisi nebo dotyčný přidružený stát, může být písemnost doručena následující pracovní den Evropské komise nebo případně dotčeného přidruženého státu.

KAPITOLA 5

ROZHODČÍ ŘÍZENÍ

ČLÁNEK 14

Obecná ustanovení

Rozhodčí tribunál zajistí, aby se stranám dostalo rovného zacházení a aby každá přidružená strana měla v příslušné fázi řízení přiměřenou příležitost předložit svůj případ. Tribunál vede své řízení tak, aby nedocházelo ke zbytečným prodlevám a nákladům, a s cílem vyřešit spor mezi přidruženými stranami.

ČLÁNEK 15

Místo rozhodčího řízení

Místem rozhodčího řízení je Haag. Za výjimečných okolností se rozhodčí tribunál může sejít na jakémkoli jiném místě, které považuje za vhodné.

ČLÁNEK 16

Jazyky

1. Jazyky řízení před rozhodčím tribunálem jsou francouzština a angličtina.
2. Rozhodčí tribunál může nařídit, aby ke všem dokumentům připojeným k žalobnímu nároku nebo k žalobní odpovědi a ke všem dalším dokumentům předloženým v průběhu řízení v původním jazyce byl přiložen překlad do jednoho z jazyků řízení.
3. Každá z přidružených stran nese své vlastní náklady na překlad dokumentů předložených rozhodčímu tribunálu, jež nebyly původně vyhotoveny v angličtině a francouzštině, jakož i náklady na tlumočení svých zástupců nebo poradců během slyšení.

ČLÁNEK 17

Žalobní nárok

1. Žalující strana předá svůj žalobní nárok písemně žalované straně, stálému rozhodčímu soudu a každému členovi rozhodčího tribunálu ve lhůtě stanovené rozhodčím tribunálem pro tento účel v souladu s článkem 20 tohoto rámcového protokolu. Žalující strana se může rozhodnout považovat své oznámení o zahájení rozhodčího řízení podle článku 6 tohoto rámcového protokolu za žalobní nárok, pokud splňuje všechny požadavky stanovené v odstavcích 2 a 3 tohoto článku.

2. Žalobní nárok obsahuje tyto prvky:

- a) jména a adresy přidružených stran;
- b) jména a adresy jejich zástupců a poradců;
- c) právní základ řízení: čl. 90 odst. 8, čl. 97 odst. 9 nebo čl. 98 odst. 6 rámcové dohody;

a určení jednoho z následujících opatření:

- i) kompenzační opatření podle čl. 90 odst. 7 rámcové dohody;
 - ii) ochranná opatření podle čl. 97 odst. 1 rámcové dohody;
 - iii) nouzová ochranná opatření podle čl. 97 odst. 5 rámcové dohody;
 - iv) vyrovnávací opatření podle čl. 97 odst. 8 rámcové dohody;
 - v) ochranná opatření podle čl. 98 odst. 1 rámcové dohody;
 - vi) vyrovnávací opatření podle čl. 98 odst. 5 rámcové dohody;
- d) vyličení skutečností, které podporují žalobní nárok;

e) nástin sporu a

f) dovolávané právní důvody nebo argumenty.

3. K žalobnímu nároku by měly být pokud možno přiloženy všechny dokumenty a důkazy, jichž se žalující strana dovolává, nebo by se na tyto dokumenty a důkazy mělo odkazovat.

ČLÁNEK 18

Žalobní odpověď

1. Žalovaná strana předá svou žalobní odpověď písemně žalující straně, Stálému rozhodčímu soudu a každému členovi rozhodčího tribunálu, a to ve lhůtě stanovené rozhodčím tribunálem pro tento účel v souladu s článkem 20 tohoto rámcového protokolu. Žalovaná strana se může rozhodnout považovat svou odpověď na oznámení o zahájení rozhodčího řízení podle článku 7 tohoto rámcového protokolu za žalobní odpověď, pokud splňuje požadavky stanovené v odstavci 2 tohoto článku.

2. V žalobní odpovědi se reaguje na prvky uvedené v žalobním nároku v souladu s čl. 17 odst. 2 písm. c) až f) tohoto rámcového protokolu. K žalobní odpovědi by měly být pokud možno přiloženy všechny dokumenty a důkazy, jichž se žalovaná strana dovolává, nebo by se na tyto dokumenty a důkazy mělo odkazovat.

ČLÁNEK 19

Jiná písemná podání

Rozhodčí tribunál může rozhodnout, jaká písemná podání kromě žalobního nároku a žalobní odpovědi mu strany musí nebo mohou předložit. Podle článku 20 tohoto rámcového protokolu stanoví rozhodčí tribunál lhůtu pro předání těchto písemných podání.

ČLÁNEK 20

Lhůty

Lhůty stanovené rozhodčím tribunálem pro předání žalobního nároku, žalobní odpovědi a jakýchkoli dalších písemných podání by neměly přesáhnout 90 dnů. Rozhodčí tribunál však může tyto lhůty prodloužit, pokud to považuje za odůvodněné.

ČLÁNEK 21

Předběžná opatření

Rozhodčí tribunál nepřijímá ani neuděluje předběžná opatření.

ČLÁNEK 22

Důkazy

1. Každá přidružená strana předloží důkazy o skutečnostech, na nichž zakládá svou žalobu respektive obhajobu.
2. Rozhodčí tribunál může kdykoli během řízení požádat přidružené strany, aby ve stanovené lhůtě předložily doplňující důkazy.
3. Rozhodčí tribunál rozhodne o přípustnosti, relevantnosti a síle předložených důkazů.

ČLÁNEK 23

Slyšení

1. Na základě orientačního harmonogramu stanoveného v souladu s čl. 28 odst. 1 tohoto rámcového protokolu a po konzultaci s přidruženými stranami a ostatními členy rozhodčího tribunálu oznámí předseda přidruženým stranám datum, čas a místo konání slyšení. Tyto informace se zveřejní, pokud se jedná o slyšení veřejné.
2. Rozhodčí tribunál může po dohodě s přidruženými stranami rozhodnout, že se slyšení neuskuteční.

3. Pokud se přidružené strany nedohodnou jinak, koná se slyšení v prostorách Stálého rozhodčího soudu v Haagu v souladu s článkem 15 tohoto rámcového protokolu.
4. Pokud s tím strany souhlasí, může rozhodčí tribunál svolat dodatečná slyšení.
5. Všichni členové rozhodčího tribunálu jsou přítomni po celou dobu slyšení.
6. Nedohodnou-li se strany jinak, mohou se slyšení bez ohledu na to, zda je přístupné veřejnosti, zúčastnit tyto osoby:
 - a) zástupci přidružených stran;
 - b) poradci;
 - c) asistenti;
 - d) tlumočníci, překladatelé a soudní zapisovatelé rozhodčího tribunálu a
 - e) znalci určení rozhodčím tribunálem.
7. Nejpozději pět dnů před datem slyšení adresuje každá z přidružených stran rozhodčímu tribunálu a druhé přidružené straně jmenný seznam osob, které přednesou při slyšení argumenty nebo prezentace jménem této přidružené strany, a jména dalších zástupců a poradců této přidružené strany, kteří se zúčastní slyšení.

8. Slyšení probíhá v následujícím pořadí, přičemž se zajistí, aby žalující i žalovaná strana dostaly při argumentaci i odpovědích stejné množství času:

a) argumentace:

- i) argumentace žalující strany;
- ii) argumentace strany žalované;

b) odpověď:

- i) odpověď žalující strany;
- ii) reakce strany žalované.

9. Rozhodčí tribunál může kdykoli během slyšení klást otázky kterékoli straně.

10. Rozhodčí tribunál zajistí vypracování přepisu slyšení a jeho doručení stranám co nejdříve po slyšení. Přidružené strany se mohou k přepisu vyjádřit do deseti dnů od data slyšení. Rozhodčí tribunál může tyto připomínky zohlednit.

11. Každá z přidružených stran může rozhodčímu tribunálu předložit dodatečné písemné podání ohledně jakékoli záležitosti, která vyvstala během slyšení, do deseti dnů od data slyšení.

ČLÁNEK 24

Neplnění

1. Pokud žalující strana ve lhůtě stanovené rozhodčím tribunálem v souladu s článkem 20 tohoto rámcového protokolu a při neexistenci oprávněné překážky nepředloží žalobní nárok, rozhodčí tribunál nařídí ukončení rozhodčího řízení, ledaže by existovaly otázky, o nichž by bylo nutné rozhodnout nebo které rozhodčí tribunál považuje za patřičné.
2. Pokud žalovaná strana ve lhůtě stanovené rozhodčím tribunálem v souladu s článkem 20 tohoto rámcového protokolu a při neexistenci oprávněné překážky nepředloží odpověď na oznámení o zahájení rozhodčího řízení nebo svou žalobní odpověď, rozhodčí tribunál nařídí pokračování řízení, aniž by to znamenalo, že rozhodčí tribunál může toto nepředložení považovat za uznání tvrzení žalující strany stranou žalovanou.

Tento odstavec se použije rovněž v případě, že žalující strana nepředložila reakce na protinávrh.
3. Pokud se jedna z přidružených stran, která byla řádně informována podle tohoto rámcového protokolu, nedostaví ke slyšení, aniž by uvedla legitimní překážku, proč tak neučinila, může rozhodčí tribunál v rozhodčím řízení pokračovat.
4. Pokud jedna ze stran, která byla řádně vyzvána k předložení doplňujících důkazů, tak neučiní ve stanovené lhůtě a bez uvedení legitimní překážky, rozhodčí tribunál rozhodne na základě předložených důkazů.

ČLÁNEK 25

Důvěrnost informací

1. S veškerými informacemi předloženými jednou z přidružených stran rozhodčímu tribunálu, jež tato přidružená strana označila za důvěrné, nakládá druhá přidružená strana a rozhodčí tribunál jako s důvěrnými.

V případě, že přidružená strana předloží rozhodčímu tribunálu písemné podání, které obsahuje důvěrné informace, poskytne do patnácti dnů rovněž podání, které neobsahuje důvěrné informace, jež se zveřejní.

2. Žádné ustanovení tohoto rámcového protokolu nebrání přidružené straně ve zveřejnění jejích vlastních písemných podání, odpovědí na dotazy předložené rozhodčím tribunálem či přepisu ústní argumentace za předpokladu, že při odkazování na informace podané druhou přidruženou stranou nezveřejní informace, které druhá přidružená strana označila za důvěrné.

3. Slyšení před rozhodčím tribunálem je přístupné veřejnosti s výjimkou případů, kdy podání nebo argumenty jedné z přidružených stran obsahují důvěrné informace nebo kdy se přidružené strany jinak dohodnou, že je slyšení neveřejné. V tomto případě musí přidružené strany zachovat důvěrnost slyšení.

ČLÁNEK 26

Jednostranné kontakty

1. Po celou dobu rozhodčího řízení se členové rozhodčího tribunálu nesejdou ani jinak ústně či písemně nekomunikují s přidruženou stranou v nepřítomnosti druhé přidružené strany.

ČLÁNEK 27

Ukončení řízení

Poté, co byla přidruženým stranám poskytnuta přiměřená příležitost předložit své argumenty, může rozhodčí tribunál řízení ukončit.

KAPITOLA 6

HARMONOGRAM ŘÍZENÍ PŘED ROZHODČÍM TRIBUNÁLEM

ČLÁNEK 28

Harmonogram řízení před rozhodčím tribunálem

1. Rozhodčí tribunál po konzultaci s přidruženými stranami stanoví do deseti dnů od svého ustavení orientační harmonogram řízení. Po konzultaci s přidruženými stranami může kdykoli prodloužit nebo zkrátit jakoukoli lhůtu stanovenou v tomto rámcovém protokolu nebo lhůtu, na které se přidružené strany dohodly.
2. Rozhodčí tribunál oznámí své rozhodnutí přidruženým stranám a smíšenému výboru do dvanácti měsíců ode dne ustavení rozhodčího tribunálu. Pokud rozhodčí tribunál usoudí, že tuto lhůtu nelze dodržet, oznámí to jeho předseda písemně přidruženým stranám s uvedením důvodů prodloužení a dne, k němuž tribunál hodlá svou práci dokončit.
3. Do deseti dnů od ustavení rozhodčího tribunálu může jedna ze zúčastněných stran předložit odůvodněnou žádost, aby byla věc považována za naléhavou. V tomto případě rozhodčí tribunál vydá do patnácti dnů od obdržení této žádosti rozhodnutí o naléhavosti věci. Pokud rozhodčí tribunál rozhodne, že věc je naléhavá, vyvine rozhodčí tribunál veškeré úsilí k tomu, aby své rozhodnutí ve věci samé oznámil přidruženým stranám do šesti měsíců ode dne svého ustavení.

KAPITOLA 7

ROZHODČÍ ROZHODNUTÍ

ČLÁNEK 29

Rozhodnutí rozhodčího tribunálu

1. Rozhodčí tribunál se snaží rozhodnutí dosáhnout cestou konsensu. Pokud se navzdory jeho úsilí nepodaří dosáhnout rozhodčího rozhodnutí konsensem, rozhodne se o něm většinou hlasů.
2. V žádném případě se nesouhlasná stanoviska členů rozhodčího tribunálu nezveřejňují.
3. Veškerá rozhodčí rozhodnutí jsou pro přidružené strany závazná. Rozhodnutí obsahuje zjištěný skutkový stav, použitelnost příslušných ustanovení této dohody a odůvodnění veškerých zjištění a závěrů.

ČLÁNEK 30

Podoba a účinek rozhodčího rozhodnutí

1. Rozhodčí tribunál může vydávat samostatná rozhodčí rozhodnutí o různých otázkách a v různých lhůtách.

2. Všechna rozhodčí rozhodnutí musí být písemná a odůvodněná.
3. Všechna rozhodčí rozhodnutí jsou konečná a pro přidružené strany závazná.
4. Rozhodčí rozhodnutí podepíší členové rozhodčího tribunálu, uvedou datum jeho vydání a místo rozhodčího řízení. Kopii rozhodčího rozhodnutí podepsanou členy rozhodčího tribunálu předá Stálý rozhodčí soud přidruženým stranám.
5. Přidružené strany zveřejní rozhodčí rozhodnutí v plném rozsahu s výhradou ochrany důvěrných informací podle článku 25 tohoto rámcového protokolu.
6. Přidružené strany vykonají rozhodčí rozhodnutí neprodleně.

ČLÁNEK 31

Vzájemně dohodnuté řešení nebo jiné důvody pro ukončení řízení

1. Přidružené strany mohou kdykoli dosáhnout oboustranně přijatelného řešení svého sporu. V takovém případě přidružené strany společně oznámí rozhodčímu tribunálu každé toto řešení. Pokud řešení vyžaduje schválení jednou ze sdružených stran, uvede se v oznámení tento požadavek a rozhodčí řízení se až do tohoto řízení pozastaví. Rozhodčí řízení se ukončí, pokud se takové schválení nevyžaduje, nebo po oznámení ukončení všech vnitrostátních postupů.

2. Pokud se před vydáním rozhodnutí stane pokračování rozhodčího řízení nemožným nebo zbytečným z jakéhokoli jiného důvodu neuvedeného v odstavci 1, rozhodčí tribunál informuje přidružené strany o svém záměru vydat usnesení o ukončení řízení. Rozhodčí tribunál je oprávněn vydat toto usnesení s výjimkou případů, kdy existují nevyřešené otázky, o nichž může být nezbytné rozhodnout, a pokud to rozhodčí tribunál považuje za vhodné.

3. Rozhodčí tribunál předá stranám příkaz, kterým se rozhodčí řízení ukončuje, nebo vzájemně dohodnuté řešení podepsané členy rozhodčího tribunálu. Na vzájemně dohodnutá řešení se použije čl. 30 odst. 2 až 6 tohoto rámcového protokolu.

ČLÁNEK 32

Oprava rozhodčího rozhodnutí

1. Do 30 dnů od obdržení rozhodnutí může kterákoli přidružená strana po oznámení druhé přidružené straně a Stálému rozhodčímu soudu požádat rozhodčí tribunál, aby v rozhodnutí opravil chyby ve výpočtu, věcné nebo tiskové chyby nebo chyby či opomenutí podobné povahy. Pokud rozhodčí tribunál považuje tuto žádost za oprávněnou, provede opravu do 45 dnů od obdržení žádosti. Tato žádost nemá odkladný účinek.

2. Rozhodčí tribunál může z vlastního podnětu provést opravy do 30 dnů od oznámení svého rozhodnutí.

3. Opravy podle tohoto článku se provádějí písemně a tvoří nedílnou součást rozhodčího rozhodnutí. Na tyto opravy se vztahuje čl. 30 odst. 2 až 6 tohoto rámcového protokolu.

KAPITOLA 8

FINANČNÍ ZÁLEŽITOSTI

ČLÁNEK 33

Odměny a náhrady výdajů, které mají být vyplaceny
členům rozhodčího tribunálu a jejich asistentům

Strany se do sedmi dnů od ustavení rozhodčího tribunálu dohodnou s rozhodčím tribunálem jakýmkoli komunikačním prostředkem na:

- a) odměně a náhradě výdajů vyplácené členům rozhodčího tribunálu, jež musí být přiměřené a srovnatelné s normami rozhodčích tribunálů zřízených v rámci Světové obchodní organizace;
- b) odměně vyplácené asistentům, přičemž celková výše odměny vyplácené asistentům je u každého člena rozhodčího tribunálu přiměřená a v žádném případě nepřekročí jednu třetinu odměny tohoto člena.

ČLÁNEK 34

Náklady

1. Každá přidružená strana nese své vlastní náklady a polovinu nákladů rozhodčího tribunálu.

2. Rozhodčí tribunál stanoví své náklady v rozhodnutí v dané věci. Tyto náklady zahrnují pouze:
 - a) odměny členů rozhodčího tribunálu stanovené zvlášť pro každého člena a stanovené samotným rozhodčím tribunálem v souladu s čl. 34 písm. a) tohoto rámcového protokolu;
 - b) cestovní výdaje a další výdaje členů rozhodčího tribunálu;
 - c) poplatky a výdaje Stálého rozhodčího soudu.
3. Náklady uvedené v odstavci 2 musí být přiměřené vzhledem k hodnotě sporu, složitosti sporu, času, který členové rozhodčího tribunálu a znalci jím jmenovaní strávili jeho projednáváním, a ke všem dalším relevantním okolnostem konkrétního případu.

ČLÁNEK 35

Složení zálohy na náklady

1. Na začátku rozhodčího řízení může stálý rozhodčí soud požádat strany, aby předem složily zálohu rovnající se odhadu celkové výše nákladů podle čl. 35 odst. 2 tohoto rámcového protokolu.
2. V průběhu rozhodčího řízení může stálý rozhodčí soud požádat strany o složení dalších částek.

3. Všechny částky složené stranami podle tohoto článku se převedou Stálému rozhodčímu soudu, který je vyplátí na úhradu skutečně vzniklých nákladů, zejména na odměny členů rozhodčího tribunálu a Stálého rozhodčího soudu.

KODEX CHOVÁNÍ ČLENŮ ROZHODČÍHO TRIBUNÁLU

ČLÁNEK 1

Odpovědnost v rámci procesu

1. Pro účely zachování nedotknutelnosti a nestrannosti rozhodčího řízení je každý kandidát na členství v rozhodčím tribunálu povinen:
 - a) vyvarovat se nevhodného chování i vyvolávání dojmu takového chování;
 - b) být nezávislý a nestranný;
 - c) vyvarovat se přímého i nepřímého střetu zájmů a
 - d) dodržovat přísné normy chování tak, aby byla zachována nedotknutelnost a nestrannost postupu řešení sporů.
2. Bývalí kandidáti nebo členové rozhodčího tribunálu dodržují povinnosti stanovené v člancích 5 a 6 tohoto dodatku.

ČLÁNEK 2

Oznamovací povinnosti členů rozhodčího tribunálu

1. Než je potvrzen jejich výběr do funkce člena rozhodčího tribunálu, oznámí kandidáti písemně přidruženým stranám jakýkoli zájem, vztah nebo záležitost, o nichž vědí, že by mohly ovlivnit jejich nezávislost nebo nestrannost nebo by mohly důvodně vyvolat dojem nevhodného jednání nebo podjatosti během řízení před rozhodčím tribunálem.
2. Kandidáti a členové rozhodčího tribunálu informují o záležitostech týkajících se skutečného nebo možného porušení tohoto kodexu chování pouze smíšený výbor, v němž tyto záležitosti posoudí přidružené strany.
3. Členové rozhodčího tribunálu v kterékoli fázi řízení před rozhodčím tribunálem oznámí písemně stranám veškeré zájmy, vztahy nebo záležitosti povahy uvedené v odstavci 1, o nichž vědí nebo se dozvědí.

ČLÁNEK 3

Náležitá péče členů rozhodčího tribunálu

1. Po svém výběru vykonávají členové rozhodčího tribunálu své povinnosti v průběhu celého řízení před rozhodčím tribunálem řádně a včas, spravedlivě a poctivě.

2. Členové rozhodčího tribunálu jsou zejména povinni:

- a) zabývat se pouze otázkami, které byly vzneseny v rámci řízení před rozhodčím tribunálem a jsou nezbytné pro přijetí rozhodnutí, a tímto úkolem nesmí pověřit žádnou jinou osobu;
- b) učinit veškerá vhodná opatření, aby zajistili, že jejich asistenti znají a dodržují články 1, 2 a 6 tohoto dodatku.

ČLÁNEK 4

Nezávislost a nestrannost členů rozhodčího tribunálu

Členové rozhodčího tribunálu:

- a) jsou nezávislí a nestranní, vyvarují se vyvolávání dojmu nevhodného jednání nebo podjatosti a nejsou ovlivňováni vlastními zájmy, vnějším tlakem, politickými zřeteli, voláním veřejnosti, loajalitou vůči Unii a přidruženým státům ani obavami z kritiky;
- b) se přímo ani nepřímo nezavážou ani nepřijmou žádné výhody, které by jakkoli narušily řádný výkon jejich povinností nebo by vyvolávaly dojem narušení řádného výkonu jejich povinností;
- c) nevyužijí svého postavení člena rozhodčího tribunálu k prosazování jakýchkoli osobních nebo soukromých zájmů a vyhýbají se jednání, které by mohlo vyvolat dojem, že jiní lidé jsou ve zvláštním postavení, ve kterém je mohou ovlivnit;

- d) nepřipustí, aby jejich jednání či úsudek ovlivňovaly finanční, obchodní, profesionální, rodinné nebo společenské vztahy nebo povinnosti;
- e) vyvarují se toho, aby vstupovali do jakýchkoli vztahů nebo aby jim vznikl jakýkoli finanční zájem, u něhož je pravděpodobné, že by ovlivňoval jejich nestrannost, nebo který by mohl důvodně vyvolat dojem nevhodného jednání nebo podjatosti;
- f) nehovoří o žádných aspektech předmětné záležitosti ani o vedení řízení před rozhodčím tribunálem s jednou či oběma stranami v nepřítomnosti ostatních členů rozhodčího tribunálu.

ČLÁNEK 5

Povinnosti bývalých členů rozhodčího tribunálu

Všichni bývalí členové rozhodčího tribunálu se vyvarují jednání, jež by mohlo vyvolat dojem, že byli při plnění svých povinností podjatí nebo že jim jakékoli rozhodnutí rozhodčího tribunálu přineslo prospěch.

ČLÁNEK 6

Důvěrnost informací

1. Člen ani bývalý člen rozhodčího tribunálu nikdy:
 - a) nevyzradí ani nevyužije neveřejné informace týkající se řízení před rozhodčím tribunálem nebo zjištěné v průběhu tohoto řízení s výjimkou případů, kdy je to pro účely daného řízení; a v žádném případě tyto informace nevyzradí ani nevyužije k získání osobních výhod nebo výhod pro jiné osoby ani k nepříznivému ovlivnění zájmů jiných osob;
 - b) nevyzradí informace o jednáních rozhodčího tribunálu ani o názorech kteréhokoli člena arbitrážního tribunálu.
2. Člen rozhodčího tribunálu nevyzradí rozhodnutí rozhodčího tribunálu ani jeho části před jeho zveřejněním v souladu s tímto rámcovým protokolem.

RÁMCOVÝ PROTOKOL 7
O STATUTU PARLAMENTNÍHO VÝBORU PRO PŘIDRUŽENÍ

ČLÁNEK 1

Parlamentní výbor pro přidružení zřízený článkem 78 rámcové dohody je tvořen a vykonává své funkce v souladu s ustanoveními této dohody a těchto stanov.

ČLÁNEK 2

Parlamentní výbor pro přidružení se skládá z dvanácti členů. Evropský parlament jmenuje čtyři členy a každý z parlamentů přidružených států jmenuje čtyři členy.

ČLÁNEK 3

Parlamentní výbor pro přidružení volí ze svých členů předsedu a místopředsedu. Funkční období předsedy výboru trvá jeden rok a vykonává je střídavě člen jmenovaný Evropským parlamentem a člen jmenovaný parlamentem některého přidruženého státu.

ČLÁNEK 4

Plenární zasedání parlamentního výboru pro přidružení se koná nejméně jednou za rok, střídavě v EU a v přidruženém státě. Na každém zasedání výbor rozhodne, kde se bude konat příští plenární zasedání. Mimořádná zasedání se mohou konat, pokud o tom rozhodne parlamentní výbor pro přidružení v souladu s jednacím řádem přijatým podle článku 5 tohoto rámcového protokolu.

ČLÁNEK 5

Parlamentní výbor pro přidružení přijme svůj jednací řád dvoutřetinovou většinou svých členů.

ČLÁNEK 6

Náklady účasti člena v parlamentním výboru pro přidružení nese parlament, který tohoto člena jmenoval.